В.М.САСНОЎСКІ, А.А.КАЛАСОЎСКІ, М.Л.СТРАХА

ПРАКТЫКУМ

ПА ЭКАНАМІЧНАЙ І САЦЫЯЛЬНАЙ ГЕАГРАФІІ БЕЛАРУСІ

(для студэнтаў факультэта прыродазнаўства спецыяльнасці 1 -02 04 05 “Геаграфія. Дадатковая спецыяльнасць”)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Мінск – 2011

ЗМЕСТ

УВОДЗІНЫ………………………………………………………………………. 3

МАТЭРЫЯЛЫ ДА ЛАБАРАТОРНЫХ ЗАНЯТКАЎ………………………. 6

МАТЭРЫЯЛЫ ДА СЕМІНАРСКІХ ЗАНЯТКАЎ…………………………..28

МАТЭРЫЯЛЫ ДА САМАСТОЙНАЙ КІРУЕМАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ……………………………………………………………………..32

ПРЫКЛАДЫ ТЭСТАВЫХ ЗАДАННЯЎ……………………………………34

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА КУРСАВЫХ РАБОТ……………………37

ПЫТАННІ ДЛЯ САМАКАНТРОЛЮ ВЕДАЎ СТУДЭНТАЎ……………39

ЛІТАРАТУРА………………………………………………………………44

ДАДАТКІ……………………………………………………………………46

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

УВОДЗІНЫ

Вучэбная дысцыпліна “Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі” з’яўляецца адной з важнейшых у падрыхтоўцы настаўніка геаграфіі. Галоўныя яе мэты – сфарміраваць ў студэнтаў цэласнае геаграфічнае ўяўленне аб сацыяльна-эканамічным становішчы сваёй краіны, яе месцы ў сучасным свеце, а таксама выявіць наяўнасць адрозненняў у гаспадарчай дзейнасці і жыцці насельніцтва рэгіёнаў Беларусі. Асобая роля дысцыпліны вызначаецца яе значным выхаваўчым патэнцыялам, а таксама цеснымі сувязямі вывучаемага зместу з падзеямі, якія адбываюцца штодзённа ў жыцці краіны.

Разам з засваеннем тэарэтычных асноў дысцыпліны не менш актуальным уяўляецца набыццё практычных навыкаў, якія садзейнічаюць больш глыбокаму асэнсаванню вучэбнага матэрыялу, фарміраванню ўмення выкарыстоўваць тэарэтычныя веды на практыцы і ажыццяўляць самастойна творчы працэс. Важная роля прапануемага практыкума – фарміраванне навыкаў правядзення разлікова-аналітычнай дзейнасці, без якіх цяжка ўявіць сучаснага спецыяліста вышэйшай адукацыі ў галіне геаграфіі. У адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам (2008 г.) па дысцыпліне “Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі” прадугледжана правядзенне 17 лабараторных , 5 семінарскіх заняткаў (34 і 10 гадзін, адпаведна). Значная роля ў засваенні зместу дысцыпліны адводзіцца самастойнай кіруемай рабоце студэнтаў (СКРС). У сувязі з гэтым у практыкуме прапануюцца рэкамендацыі па арганізацыі такой работы, накіраванай на засваенне матэрыялу асобных тэм, вынесеных на самастойнае вывучэнне.

Згодна з тыпавым вучэбным планам, адной з асноўных форм аўдыторнай работы студэнтаў па дысцыпліне “Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі” з’яўляецца правядзенне лабораторных заняткаў. У межах лабараторных заняткаў студэнты ажыццяўляюць даследчыцкую дзейнасць: аналізуюць статыстычныя і катаграфічныя матэрыялы, выконваюць разліковыя і

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

разлікова-графічныя заданні, фармулююць вывады аб асаблівасцях тэрытарыяльнага ўпарадкавання насельніцтва і гаспадарчай дзейнасці людзей у межах Беларусі. Лабараторныя заняткі праводзяцца па наступнай схеме: спачатку праводзіцца невялікае апытанне па тэме заняткаў з мэтаю праверкі тэарэтычнай падрыхтаванасці студэнтаў да выканання заданняў; пасля выконваюцца індывідуальныя і (або) групавыя разліковыя і разлікова-графічныя заданні; напрыканцы ажыццяўляецца калектыўнае абмеркаванне разгледжаных пытанняў. Трэба падкрэсліць, што асноўны акцэнт робіцца менавіта на індывідуальную разлікова-аналітычную дзейнасць, а прапануемыя пытанні разглядаюцца ў кантэксце гэтай дзейнасці і як інструмент пранікнення ў сутнасць разглядаемых праблем.

На семінарскіх занятках вынесеныя тэмы, звязаныя з комплекснай сацыяльна-эканоміка-геаграфічнай характарыстыкай асобных абласцей Беларусі і г. Мінска. Яны дазваляюць абагульніць і канкрэтызаваць вывучаны раней матэрыял на прыкладзе асобных рэгіёнаў Беларусі. Таму ў межах семінарскіх заняткаў больш грунтоўна разглядаюцца тэарэтычныя пытанні. У той жа час, студэтам прапануецца выканаць асобныя практычныя заданні, неабходныя для больш поўнага засваення матэрыялу тэмы.

Да кожнага з лабараторных і практычных заняткаў прапануецца спіс рэкамендуемых літаратурных крыніц, а таксама неабходныя для разліковай, разлікова-графічнай і аналітычнай дзейнасці статыстычныя матэрыялы (па тэксту ці ў дадатку).

На СКРС вынесена тэма “Прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі” у аб’ёме 4 г. (2 г. - за кошт лекцыйных і 2 г. – за кошт семінарскіх заняткаў). Такое рашэнне абумоўлена даволі грунтоўным вывучэннем асобных пытанняў гэтай тэмы ў шэрагу іншых вучэбных дысцыплін, якія былі праслуханы студэнтамі раней (геалогія, агульнае землязнаўства, фізічная геаграфія Беларусі, асновы прыродакарыстання і інш.). Прапануюцца агульны план вывучэння

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

тэмы, адпаведны спіс літаратуры, варыянты практычных заданняў і, неабходныя неабходныя для выканання заданняў, статыстычныя матэрыялы.

Бягучы кантроль за засваеннем матэрыялу лабараторных і семінарскіх заняткаў ажыццяўляецца шляхам вуснага апытання студэнтаў і тэсціравання; за засваеннем матэрыялу тэмы, вынесенай на СКРС, – шляхам напісання рэфератаў з далейшым субяседаваннем з кожным студэнтам і тэсціравання. У практыкуме прыводзіцца адзін з варыянтаў тэставых заданняў. Напрыканцы практыкума даецца пералік пытанняў для самакантролю засваення зместу дысцыпліны і прыкладная тэматыка курсавых работ. Пытанні для самакантролю ахопліваюць увесь змест дысцыпліны і маюць на мэце праверыць ступень падрыхтаванасці студэнтаў да экзамена. У дадатак вынесены неабходныя для выканання заданняў статыстычныя матэрыялы, а таксама прыклады контурных карт Беларусі і яе абласцей для картаграфавання і аналізу вынікаў зробленых разлікаў.

Практыкум падрыхтаваны аўтарскім калектывам кафедры эканамічнай геаграфіі і аховы прыроды: кандыдатам геаграфічных навук, дацэнтам В.М.Сасноўскім (агульная рэдакцыя, заданні і матэрыялы да лабараторных і семінарскіх заняткаў, дадаткі 1-3, прыклады тэставых заданняў, пытанні для самакантролю ведаў, прыкладная тэматыка курсавых работ); выкладчыкам А.А. Каласоўскім (заданні і матэрыялы да лабараторных заняткаў, дадаткі 4-5, контурныя карты); старшым выкладчыкам М.Л. Страхой (уводзіны, заданні і матэрыялы да лабараторных заняткаў, матэрыялы да СКРС).

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

І. МАТЭРЫЯЛЫ ДА ЛАБАРАТОРНЫХ ЗАНЯТКАЎ (34 г.)

Заняткі 1 (2 г.)

Тэма: “РЭСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ У СНД, ЕЎРАПЕЙСКАЙ І СУСВЕТНАЙ СУПОЛЬНАСЦІ”

Мэта: вызначыць месца і ролю Рэспублікі Беларусь у сусветнай супольнасці, даць ацэнку яе эканоміка- і палітыка-геаграфічнага становішча.

Пытанні для абмеркавання

1. Фарміраванне тэрыторыі Беларусі.

2. Беларусь на палітычнай і эканамічнай карце СНД, Еўропы і свету.

3. Ацэнка эканоміка- і палітыка-геаграфічнага становішча краіны і яе рэгіёнаў.

Індывідуальныя заданні

1. На падставе даных табліцы 1 разлічыце ўдзельную вагу Беларусі ў агульнай плошчы, насельніцтве, валавым унутранным прадукце СНД, Еўропы і свету.

2. На контурнай карце падпішыце назвы прыгранічных рэгіёнаў краін суседзяў і адміністрацыйныя раёны Беларусі, якія таксама з’яўляюцца прыгранічнымі.

3. Абапіраючыся на Нацыянальны атлас Беларусі, вызначце і адлюструйце ў табліцы 2 ранг усіх абласцей па кожнаму індыкатару іх эканоміка- і палітыка-геаграфічнага становішча.

4. Разлічыце інтэгральны паказчык – ранг вобласці па спрыяльнасці эканоміка- і палітыка-геаграфічнага становішча, як сярэднеарыфметычнае значэнне рангаў па ўсіх разглядаемых індыкатарах.

5. Прааналізуйце атрыманыя вынікі. Вызначце асаблівасці эканоміка- і палітыка-геаграфічнага становішча адміністрацыйных абласцей Беларусі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Табліца 1. Беларусь у свеце, 2009 г.

Паказчыкі	Свет	Еўропа	СНД	Рэспубліка Беларусь
Валавы ўнутраны прадукт, млрд дол.ЗША (па ППЗ)	54976	13703	2269	84
Насельніцтва, млн чалавек	6900	670	282	9,5
Плошча, тыс кв.км	149000	10200	21994	207,6

Табліца 2. Індыкатары ацэнкі эканоміка- і палітыка-геаграфічнага становішча адміністрацыйных абласцей Беларусі

Індыкатары	Брэсцкая	Віцебская	Гомельская	Гродзенская	Мінская	Магілёўская
Колькасць краін, якія мяжуюць з вобласцю						
Ранг вобласці						
Колькасць раёнаў, праз якія праходзяць Крытскія калідоры						
Ранг вобласці						
Месца суседніх краін па ІРЧП						
Ранг вобласці						
Адлегласць ад абласнога цэнтра да бліжэйшай сталіцы суседніх краін						
Ранг вобласці						
Колькасць пунктаў пропуску на дзяржаўнай мяжы						
Ранг вобласці						
Колькасць						

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

раёнаў, праз якія праходзяць магістральныя трубаправоды						
Ранг вобласці						
Адлегласць ад мяжы вобласці да бліжэйшага марскога порту						
Ранг вобласці						

Літаратура: 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 16.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Заняткі 2-3 (4 г.)

Тэма: "ГАСПАДАРЧАЯ АСВОЕНАСЦЬ ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ ЯК ВЫНІК І ФАКТАР ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАЙ АРГАНІЗАЦЫІ ГАСПАДАРКІ І НАСЕЛЬНІЦТВА"

Мэта: засвоіць сутнасць і асаблівасці ацэнкі гаспадарчай асвоенасці тэрыторыі, выявіць геаграфічныя адрозненні ў гаспадарчай асвоенасці рэгіёнаў краіны.

Пытанні для абмеркавання

1. Гаспадарчая асвоенасць тэрыторыі: сутнасць, віды і паказчыкі.

2. Асаблівасці ацэнкі гаспадарчай асвоенасці тэрыторыі рознага ўзроўню: краіны, адміністрацыйных абласцей і раёнаў.

3. Гаспадарчая асвоенасць тэрыторыі як вынік і фактар тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі і насельніцтва.

Індывідуальныя заданні

1. На падставе данных табліцы 3 разлічыце ва ўсіх абласцях: шчыльнасць насельніцтва; шчыльнасць аўтамабільных дарог; шчыльнасць чыгункі; аб'ём

прамысловай і сельскагаспадарчай прадукцыі на 1 кв.км тэрыторыі; долю асабліва ахоўных прыродных тэрыторый у агульнай плошчы вобласці.

2. Вызначце рысы падабенства і адрозненні. Растлумачыць прычыны выяўленых адрозненняў.

3. Па даных дадатку 1 разлічыце аб’ём прамысловай прадукцыі на адзінку плошчы і шчыльнасць насельніцтва ва ўсіх раёнах адной з абласцей (на выбар). Атрыманыя вынікі адлюстраваць на карце і зрабіць адпаведныя вывады.

4. Выканайце параўнальны аналіз інтэгральнай гаспадарчай асвоенасці тэрыторыі двух адміністрацыйных раёнаў Беларусі. Растлумачце прычыны выяўленых адрозненняў.

Табліца 3. Агульныя звесткі аб адміністрацыйных абласцях Беларусі, на 1. 01.2010г.

Вобласці	Тэрыторыя, тыс.кв.км	Насельніцтва, тыс.чалавек	Прадукцыя прамысловасці, млрд.руб.	Прадукцыя сельскай гаспадаркі, млрд.руб.	Працягласць аўтам. дарог агульн.карыстання, тыс.км	Эксплуатацыйная даўжыня чыгункі, км	Плошча асабліва ахоўных прыродных тэрыторый, га
Рэспубліка Беларусь	207,6	9480,2	127315,7	26595	86,3	5511	1579
Брэсцкая	32,8	1398,7	12014,6	4694	10,7	1062	439
Віцебская	40,0	1228,6	22500,7	3916	17,6	1203	344
Гомельская	40,4	1438,3	28164,6	3931	12,4	910	212
Гродзенская	25,1	1069,6	12178,4	4534	12,9	649	262
г.Мінск	0,3	1834,2	24293,0	-	-	-	-
Мінская	39,9	1418,9	17068,4	6174	19,4	877	245
Магілёўская	29,1	1091,9	11096,0	3346	13,3	810	77

Літаратура: 3, 4, 9, 12, 13, 17, 22, 23.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Заняткі 4-5 (4 г.)

Тэма: “САЦЫЯЛЬНА-ДЭМАГРАФІЧНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ БЕЛАРУСІ І ЯГО АЦЭНКА. РЫНАК ПРАЦЫ”

Мэта: прасачыць тэндэнцыі сучаснага дэмаграфічнага развіцця краіны і іх рэгіянальныя асаблівасці, выявіць асаблівасці гарадскога і сельскага рассялення; даць ацэнку працоўнага патэнцыяла краіны і рынку працы.

Пытанні для абмеркавання

1. Сацыяльна-дэмаграфічны патэнцыял: сутнасць, дынаміка і асаблівасці фарміравання ў сучасных умовах.

2. Ацэнка дэмаграфічнай сітуацыі: рэгіянальныя асаблівасці, пагрозы дэмаграфічнай бяспекі краіны.

3. Працоўны патэнцыял і рынак працы: іх геаграфічныя асаблівасці.

Індывідуальныя заданні

1. Зрабіце пісьмовы аналіз табліцы “Дынаміка колькасці насельніцтва Беларусі за 1897-2010 гады” (дадатак 4).

2. На падставе даных табліцы 4 разлічыце паказчык натуральнага прыросту па абласцях у вызначаныя перыяды часу, пабудуйце адпаведныя графікі і зрабіце іх аналіз.

3. Выкарыстоўваючы даныя дадаткаў 1 і 5, разлічыце і пабудуйце картадыяграмму “Размеркаванне насельніцтва па асноўных узроставых групах па адміністрацыйных раёнах Беларусі, 2009 г., %”. Вызначце рысы падабенства і адрозненні ва ўзроставай структуры насельніцва адміністрацыйных раёнаў Беларусі. Паспрабуйце растлумачыць прычыны выяўленых адрозненняў.

4. На падставе даных табліцы 5 разлічыце і пабудуйце картадыяграму "Размеркаванне занятага насельніцтва па галінах эканомікі ў абласцях Беларусі, 2009 г,%", правядзіце іх аналіз.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Табліца 4. Паказчыкі натуральнага руху насельніцтва Беларусі, на пачатак года, ‰

Вобласці		1995 г.	2000 г.	2005 г.	2010 г.
Рэспубліка Беларусь	Нараджальнасць	9,9	9,4	9,3	11,5
	Смяротнасць	13,1	13,5	14,5	14,2
Брэсцкая	Нараджальнасць	11,3	10,7	10,3	12,3
	Смяротнасць	12,5	12,7	14,0	14,0
Віцебская	Нараджальнасць	9,1	8,5	8,2	10,2
	Смяротнасць	14,9	15,0	16,3	16,3
Гомельская	Нараджальнасць	10,3	9,6	9,5	11,9
	Смяротнасць	13,6	14,0	15,0	14,9
Гродзенская	Нараджальнасць	10,4	9,3	8,9	11,6
	Смяротнасць	13,7	14,2	16,0	15,2
г.Мінск	Нараджальнасць	9,1	9,1	9,3	11,6
	Смяротнасць	9,2	9,4	9,5	9,7
Мінская	Нараджальнасць	9,5	9,0	9,3	11,6
	Смяротнасць	14,7	15,3	16,6	16,3
Магілёўская	Нараджальнасць	9,9	9,4	9,1	11,2
	Смяротнасць	14,0	14,8	16,0	15,4

Табліца 5. Размеркаванне занятага насельніцтва па відах эканамічнай дзейнасці ў абласцях, 2009 г., тыс.чал.

Сферы занятасці	Рэспубліка Беларусь	Брэсцкая	Віцебская	Гомельская	Гродзенская	г.Мінск	Мінская	Магілёўская
Усяго занята ў эканоміцы	4625,7	630,6	568,9	662,7	506,6	1076,3	672,8	507,8
у тым ліку:								
прамысловасць	1195,1	153,0	138,4	177,6	125,9	267,0	186,6	146,6
сельская гаспадарка	438,4	83,9	64,8	62,8	75,1	2,5	99,9	49,4
лясная гаспадарка	31,0	4,7	5,3	6,3	3,6	1,1	6,3	3,7
будаўніцтва	420,8	56,5	46,1	62,7	44,1	119,0	52,2	40,2
транспарт	288,3	45,6	38,4	41,6	28,5	73,1	34,4	26,7
сувязь	63,4	8,2	8,8	9,7	6,5	15,3	8,0	6,9
Гандаль і грамадскае харчаванне	655,1	81,1	73,1	82,3	61,5	208,8	87,2	61,1
матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне і збыт	17,4	1,0	1,5	3,1	0,7	4,9	4,4	1,8
жыллёва-камунальная гаспадарка	211,7	27,4	30,8	32,5	22,7	42,0	27,5	28,8
невытворчыя віды бытавога абслугоўвання	44,7	4,2	5,3	4,8	3,9	18,6	4,1	3,8

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

насельніцтва								
ахова здароўя, фізічная культура і сацыяльнае забеспячэнне	333,9	47,2	45,0	51,4	37,5	62,5	51,5	38,8
адукацыя	446,5	63,5	59,8	68,9	52,6	89,7	59,1	52,9
культура і мастацтва	93,6	12,2	11,1	13,1	9,6	24,6	11,9	11,1
навука і навуковае абслугованне	34,4	0,5	1,3	3,6	0,8	25,0	2,5	0,7

Літаратура: 3, 4, 5, 7, 10, 12, 19.

Заняткі 6 (2 г.)

Тэма: ”ВЫТВОРЧЫ, НАВУКОВА-ТЭХНІЧНЫ І ІНАВАЦЫЙНЫ ПАТЭНЦЫЯЛЫ БЕЛАРУСІ”

Мэта: выявіць геаграфічныя асаблівасці вытворчага, навукова-тэхнічнага і інавацыйнага патэнцыялаў краіны, даць колькасную і якасную іх ацэнку.

Пытанні для абмеркавання

1.Вытворчы патэнцыял: сутнасць, ацэнка, асаблівасці размяшчэння.

2.Навукова-тэхнічны патэнцыял: сутнасць, ацэнка, асаблівасці размяшчэння.

3.Інавацыйны патэнцыял: сутнасць, ацэнка, асаблівасці размяшчэння.

4.Асноўныя падыходы да інавацыйна ўстойлівага і сацыяльна арыентаванага развіцця рэгіёнаў краіны.

Індывідуальныя заданні

1. На падставе даных табліц 3 і 6 разлічыце: ўдзельную вагу абласцей і г.Мінска ў агульнай вытворчасці прамысловай і сельскагаспадарчай прадукцыі; агульнай колькасці персаналу, які заняты навуковымі даследаваннямі і распрацоўкамі; агульнай колькасці прамысловых прадпрыемстваў, у тым ліку тых, якія ажыццяўляюць інавацыйную дзейнасць; агульнай колькасці занятага насельніцтва Беларусі.

2. Пабудаваць адпаведныя кругавыя дыяграмы.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

3. Правядзіце супастаўленне атрыманых вынікаў і зрабіць вывады адносна асаблівасцей тэрытарыяльнага размерквання навуковага і інавацыйнага патэнцыялу Беларусі.

Табліца 6. Некаторыя паказчыкі, якія характарызуюць навуковы і інавацыйны патэнцыялы рэгёнаў Беларусі, на 1.01.2010 г.

Вобласці	Колькасць персаналу, які заняты навуковымі даследаваннямі і распрацоўкамі, чалавек	Колькасць даследчыкаў, якія маюць вучоныя ступені, чалавек	Колькасць прамысловых прадпрыемстваў, якія ажыццяўляюць інавацыйную дзейнасць	Колькасць юрыдычных асоб у апрацоўчай прамысловасці (разам з суб'ектамі малога прадпрымальніцтва)	Колькасць занятага насельніцтва, тыс. чалавек	Удзельная вага адгружанай інавацыйнай прадукцыі і аказаных паслуг інавацыйнага характару ў агульнымм аб'ёме адгружанай прадукцыі і аказаных паслуг,%
Рэспубліка Беларусь	33516	3921	234	12028	4625,7	9,7
Брэсцкая	599	29	48	1486	630,6	4,7
Віцебская	1070	55	21	1133	568,9	15,7
Гомельская	3058	156	38	1102	662,7	8,7
Гродзенская	574	59	29	1159	506,6	9,0
г.Мінск	24906	3267	50	3822	1076,3	9,1
Мінская	2735	317	32	2264	672,8	8,2
Магілёўская	574	38	16	1062	507,8	12,1

Літаратура: 1, 4, 8,11, 13, 20, 24, 29, 30.

Заняткі 7-8 (4 г.)

Тэма: "ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ І ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАЯ СТРУКТУРА ГАСПАДАРЧАГА КОМПЛЕКСУ БЕЛАРУСІ"

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Мэта: засвоіць сутнасць, формы, узроўні і асаблівасці тэрытарыяльнай арганізацыі і тэрытарыяльнай структуры гаспадаркі Беларусі.

Пытанні для абмеркавання

1. Тэрытарыяльная арганізацыя гаспадаркі: сутнасць, формы і асаблівасці праяўлення ва ўмовах Беларусі.

2. Тэрытарыяльная структура гаспадаркі: сутнасць, элементы і асаблівасці праяўлення на розных рэгіянальных узроўнях.

3. Канцэптуальныя палажэнні рэгіянальнага развіцця Рэспублікі Беларусь да 2015 года.

Індывідуальныя заданні

1. На падставе даных дадатку 1 разлічыце: ўдзельную вагу адміністрацыйных раёнаў у агульнай вытворчасці прамысловай прадукцыі, у агульным аб'ёме інвестыцый у асноўны капітал, у агульнай колькасці насельніцтва Беларусі.

2. Правядзіце тыпалогію раёнаў па адпаведных паказчыках і зрабіць вывады.

3. Карыстаючыся матэрыяламі Нацыянальнага атласа Беларусі вызначце асноўныя элементы тэрытарыяльнай структуры гаспадаркі краіны: буйнейшыя заспадарчыя цэнтры, вузлы, восі эканамічнага развіцця краіны. Ахарактарызуйце асаблівасці іх тэрытарыяльнага размеркавання.

Літаратура: 4, 8, 12, 14, 16, 20, 21, 23, 25, 27.

Заняткі 9 (2 г.)

Тэма: "ПАЛІЎНА-ЭНЕРГЕТЫЧНЫ КОМПЛЕКС БЕЛАРУСІ (ПЭК)"

Мэта: прасачыць тэрытарыяльныя змены ў развіцці паліўна-энергетычнага комплексу Беларусі, правесці аналіз паліўнага балансу і электрабалансу краіны, удасканаліць навыкі графічнага і картаграфічнага адлюстравання эканамічных з'яў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Пытанні для абмеркавання

1. Структура і роля паліўна-энергетычнага комплексу ў эканоміцы краіны.

2. Паліўная прамысловасць, структура паліўнага баланса.

3. Электраэнергетыка краіны, структура энэргабаланса.

4. Праблемы і перспектывы развіцця ПЭК.

Індывідуальныя заданні

1. Пабудуйце структурна-лагічную схему ПЭК Беларусі.

2. Абапіраючыся на Нацыянальны атлас Беларусі (с. 189), умоўнымі знакамі нанясіце на контурную карту і падпішыце: нафтаперапрацоўчыя заводы; газа- і нафтаправоды, нафтапрадуктаправоды; буйнейшыя торфазаводы; электрастанцыі (з указаннем іх магутнасці).

3. На ўрэзцы карты з дапамогай лінейных графікаў адлюструйце дынаміку здабычы асобных відаў паліва (табліца 8).

4. На падставе даных табліцы 7 пабудуйце дыяграмы дынамікі і структуры электрабаланса краіны, зрабіце аналіз.

Табліца 7. Электрабаланс Беларусі, мільярдаў кілават-гадзін

Паказчыкі	1990г.	1995г.	2000г.	2005г.	2009 г.
Выраблена электраэнергіі	39,5	24,9	26,1	31,0	30,4
Атрымана электраэнергіі з іншых дзяржаў	14,2	10,1	10,0	9,1	8,4
Спажыта электраэнергіі	49,0	32,1	33,3	35,0	34,9
у тым ліку:					
прамысловасцю і будаўніцтвам	27,5	13,8	16,0	17,0	16,4
сельскай гаспадаркай	7,0	4,8	3,9	3,2	3,4
транспартам	3,1	1,8	1,9	2,1	1,6
іншымі галінамі	7,1	8,1	8,1	9,1	10,0
страты ў электрасетках агульнага карыстання	4,3	3,6	3,4	3,6	3,5

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Адпушчана электраэнергіі за межы рэспублікі	4,7	2,9	2,8	5,1	3,9

Табліца 8. Здабыча асобных відаў паліва ў РБ

Віды прадукцыі	1990 г	1995 г	2000 г	2005 г	2009 г
Вытворчасць першасных энергарэсурсаў у пераліку на ўмоўны эквівалент, млн. т умоўнага паліва	5,4	4,9	5,0	5,4	5,3
Нафта, тыс. т	2054	1932	1851	1785	1720
Спадарожны газ, млн. $м^3$	297	266	257	228	205
Паліўны торф (умоўнай вільготнасці), тыс. т	3438	3145	2002	2307	2212

Літаратура: 4, 5, 8, 12, 13, 20, 29.

Заняткі 10 (2 г.)

Тэма: “МАШЫНАБУДАУНІЧЫ КОМПЛЕКС БЕЛАРУСІ”

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння розных частак комплексу, вызначыць змяненні ў яго структуры і ўсвядоміць іх прычыны.

Пытанні для абмеркавання

1.Склад і роля машынабудаўнічага комплексу ў эканоміцы краіны.

2.Перадумовы і асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння важнейшых элементаў комплексу.

3.Праблемы і перспектывы развіцця машынабудавання і металаапрацоўкі краіны.

Індывідуальныя заданні

1. На падставе даных табліцы 9 пабудуйце графікі дынамікі вытворчасці асноўных відаў прадукцыі машынабудавання (станкі, аўтобусы, аўтамабілі, трактары, кормаўборачныя камбайны, тэлевізары, гадзіннікі, халадзільнікі і маразільнікі, матацыклы, веласіпеды), правядзіце іх аналіз.

РЕПОЗИТОРИЙ БГТУ

2. Нанясіце на контурную карту цэнтры металургіі і машынабудавання Беларусі, зрабіце вывады аб асаблівасцях іх размяшчэння.

3. Выкарыстоўваючы статыстычны зборнік “Регионы Республики Беларусь” (2010 г.), вызначце тэрытарыяльную структуру вытворчасці галоўных відаў прадукцыі машынабудавання.

4. На падставе праведзеных разлікаў, запоўніце табліцу 10, уключыўшы ў яе віды прадукцыі, вытворчасць якіх у дадзенай вобласці перавышае 25% ад агульнарэспубліканскага аб'ёму вытворчасці. Зрабіце высновы аб асаблівасцях машынабудаўнічай спецыялізацыі абласцей Беларусі.

5. Па даных табліцы 11 прааналізуйце дынаміку вытворчасці асноўных відаў металургічнай прадукцыі. Вызначце змяненні ў структуры вытворчасці гэтай прадукцыі і растлумаце іх прычыны.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Табліца 9. Вытворчасць асноўных відаў прадукцыі машынабудавання

Віды прадукцыі	1990	1995	2000	2005	2009
Электрарухавікі пераменнага току, тыс. шт.	1169	211	359	407	386
Металарэжучыя станкі, тыс. шт.	15,5	4,7	5,4	3,7	25
Кавальска-прэсавыя машыны, штук	1135	232	129	266	186
Персанальныя ЭВМ, тыс. шт.	–	12,9	15,0	53,2	106,2
Тралейбусы, штук	–	83	109	147	388
Аўтобусы, штук	999	62	914	1263	1514
Грузавыя аўтамабілі, тыс. шт.	42,0	12,9	14,7	22,3	11,5
Трактары, тыс. шт.	100,7	28,0	22,5	41,5	45,3
Мінітрактары, штук	–	1309	266	235	939
Кормаўборачныя камбайны, штук	9503	1069	323	254	376
Экскаватары, штук	149	60	116	535	1049
Бульдозеры, штук	226	11	69	57	13
Гадзіннікі, млн. шт.	13,4	6,6	5,6	1,5	0,7
Радыёпрыёмныя прылады, тыс. шт.	979	277	101	13	10
Тэлевізары, тыс. шт.	1302	250	532	1308	352
Пральныя машыны, тыс. шт.	33,1	36,9	88,1	36,7	236,4
Халадзільнікі і маразільнікі, тыс. шт.	728	746	812	995	1007
Электрапыласосы, тыс. шт.	–	6,6	1,4	2,2	14,2
Электрапрасы, тыс. шт.	47	243	276	179	58
Матацыклы, тыс. шт.	225	42	37	6	0,7
Веласіпеды (без дзіцячых), тыс. шт.	846	271	586	441	130

Табліца 10. Доля абласцей у вытворчасці важнейшых відаў прадукцыі машынабудавання Беларусі, 2009 г., %

Віды прадукцыі	Вобласці						
	Брэсцкая	Віцебская	Гомельская	Гродзенская	г.Мінск	Мінская	Магілёўская

Табліца 11. Вытворчасць асноўных відаў прадукцыі чорнай металургіі (тыс. т.)

Год	чугуннае ліццё	сталь	гатовы пракат	стальныя трубы	металакорд
1985	914	813	264	5,9	-
1990	859	1112	686	90,0	20,1
1995	193	744	614	12,3	25,6
2000	213	1623	1397	37,9	49,2
2001	231	1611	1418	42,4	49,1
2002	221	1607	1453	76,7	48,8
2003	225	1694	1451	95,9	66,3
2004	256	1920	1676	109,7	77,9
2005	270	2076	1839	108,3	78,5
2006	301	2297	2047	134,2	86,4
2007	346	2387	2192	147,8	87,2
2008	366	2660	2470	145,5	95,3
2009	275	2449	2298	107,6	68,9

Літаратура: 1, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 16, 20, 22.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Заняткі 11-12 (4 г.)

Тэма: “САЦЫЯЛЬНЫ КОМПЛЕКС БЕЛАРУСІ”

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння важнейшых элементаў комплекса; адзначыць зрухі ў яго структуры, якія адбыліся за апошнія гады.

Пытанні для абмеркавання

1. Структура і роля комплекса ў эканоміцы краіны.

2. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння важнейшых элементаў комплекса.

3. Праблемы і перспектывы далейшага развіцця комплекса.

Індывідуальныя заданні

1. Выкарыстоўваючы даныя табліц 3 і 12, разлічыце ўзровень забяспечанасці насельніцтва жыллём у гарадскіх пасяленнях і сельскіх населеных пунктах (квадратных метраў агульнай плошчы на 1 жыхара) рэгіёнаў, зрабіце вывады.

2. Правядзіце аналіз дынамікі колькасці грамадзян, якія знаходзіліся на ўліку на паляпшэнне жыллёвых умоў па абласцях (табліца 13), пабудуйце адпаведныя дыяграмы.

3. Дайце ацэнку ўзроўню забяспечанасці насельніцтва па абласцях і г.Мінску (у разліку на 10000) фізкультурна-спартыўнымі збудаваннямі, бальнічнымі ложкамі, медыцынскім персаналам, адукацыйнымі ўстановамі, аб'ектамі гандлю (табліца 14).

4. Абапіраючыся на Нацыянальны атлас Беларусі (с. 192-193), прааналізуйце структуру лёгкай і харчовай прамысловасці буйнейшых гарадоў краіны. Вызначце асаблівасці размяшчэння асноўных вытворчасцяў гэтых галін прамысловасці.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Табліца 12 Жыллёвы фонд, 2009 г.
(на канец года; мільёнаў квадратных метраў агульнай плошчы)

Адміністрацыйныя адзінкі	Усяго	У гарадах і пасёлках гарадскога тыпу	У сельскіх населеных пунктах
Рэспубліка Беларусь	228,2	153,1	75,1
Брэсцкая	34,4	20,4	14,0
Віцебская	30,2	19,7	10,5
Гомельская	34,5	22,7	11,8
Гродзенская	28,0	16,9	11,1
г.Мінск	36,8	36,8	-
Мінская	36,3	17,8	18,5
Магілёўская	28,0	18,8	9,2

Табліца 13.Колькасць грамадзян, якія знаходзіліся на ўліку на паляпшэнне жыллёвых умоў (на канец года), тыс.чал.

Адміністрацыйныя адзінкі	1995	2000	2005	2009
Рэспубліка Беларусь	623,8	568,8	564,8	793,1
Брэцкая	92,6	91,2	89,1	110,9
Віцебская	83,7	67,7	58,3	70,1
Гомельская	94,3	79,3	84,9	94,9
Гродзенская	64,7	57,3	56,9	81,8
г.Мінск	153,0	158,9	171,2	270,3
Мінская	65,9	50,1	57,4	101,6
Магілёўская	69,6	64,3	47,0	63,5

Табліца 14. Асобныя паказчыкі дзейнасці сацыяльнага комплексу, 2009 г.

Адміністрацыйныя адзінкі	Усяго фізкультурна-спартыўых збудаванняў	Колькасць бальнічных ложкаў, тыс.	Колькасць урачоў усіх спецыяльнасцеў, чалавек.	Агульнаадукацыйныя ўстановы , (на пачатак навучальнага года)	Колькасць аб'ектаў рознічнай гандлёвай сеткі , адзінак
Рэспубліка Беларусь	25836	107,0	49380	3719	43355
Брэцкая	3685	15,2	6068	637	7381
Віцебская	4112	15,3	6039	613	6350
Гомельская	4436	16,2	6275	643	6376
Гродзенская	3453	12,9	6080	441	5363
г.Мінск	3687	20,2	14849	259	4464
Мінская	2216	15,3	5470	658	7362
Магілёўская	4247	11,9	4599	468	6059

Літаратура: 1, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 16, 20, 22.

Заняткі 13 (2 г.)

Тэма: “БУДАУНІЧА-ПРАМЫСЛОВЫ КОМПЛЕКС БЕЛАРУСІ”

Мэта: даць уяўленне аб будаўніча-прамысловым комплексе Рэспублікі Беларусь, раскрыць яго ролю ў эканоміцы краіны, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння, кірункі далейшага развіцця.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Пытанні для абмеркавання

1. Склад і структура комплекса, яго роля ў эканоміцы краіны.

2. Перадумовы і асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння асноўных элементаў комплекса.

3. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса.

Індывідуальныя заданні

1. Пабудаваць графікі вытворчасці асноўных відаў будаўнічых матэрыялаў (цэмент, цэгла будаўнічая, зборныя ж/б канструкцыі і вырабы (ЗЖБКіВ), сценавыя сілікатныя блокі і інш.) за 1990-2009 гг. (табліца 15), зрабіце вывады.

2. Абапіраючыся на даныя табліцы 16, прааналізуйце дзейнасць будаўнічай вытворчасці па абласцях; па кожнаму з паказчыкаў пабудуйце адпаведную кругавую дыяграму, зрабіце вывады.

3. На карту Беларусі нанясіце центры вытворчасці цэменту, ЗЖБКіВ, сценавых матэрыялаў (выкарыстайце Нацыянальны атлас Беларусі). Вызначце асноўныя асаблівасці ў размяшчэнні гэтых вытворчасцяў і іх прычыны.

Табліца 15. Вытворчасць асноўных відаў прадукцыі прамысловасці будаўнічых матэрыялаў

Віды прадукцыі	1990	1995	2000	2005	2009
Цэмент, тыс. т	2258	1235	1847	3131	4350
Зборныя жалезабетонныя канструкцыі і вырабы, тыс. $м^3$	7424	1719	1424	1884	3474
Будаўнічая цэгла, млн. шт. умоўнай цэглы	2331	1109	827	838	977
Сценавыя буйныя бетонныя і сілікатныя блокі (уключаючы бетонныя блокі сцен падвалаў), млн. шт. умоўнай цэглы	672	173	139	113	212
Мяккія дахавыя матэрыялы і ізол, млн. $м^2$	140	69	77	18	29
Азбестацэментныя лісты (шыфер), млн. умоўных плітак	451	138	142	146	185

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Вапна, тыс. т	1089	453	586	785	900
Нярудныя будаўнічыя матэрыялы, млн. $м^3$	75,3	20,3	17,6	23,2	33,7

Табліца 16 Размяшчэнне будаўнічай вытворчасці па абласцях, 2009 г.

Адміністра-цыйныя адзінкі	Інвестыцыі ў асноўны капітал, мільярдаў рублёў	Аб'ём выкананых падрадных работ, мільярдаў рублёў	Увод у дзеянне асноўных сродкаў (фондаў) , мільярдаў рублёў
Рэспубліка Беларусь	43377.6	22461,2	39682,2
Брэсцкая	6463,7	2957,5	5752,5
Віцебская	4731,6	2256,8	3956,8
Гомельская	7223,9	3283,5	5616,1
Гродзенская	5012,6	2513,8	4441,3
г.Мінск	8942,4	6616,2	9439,6
Мінская	6834,0	2954,4	6538,9
Магілёўская	4029,4	1879,0	3920,4

Літаратура: 1, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 16, 20, 22.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Заняткі 14 (2 г.)

Тэма: "АГРАРНА-ПРАМЫСЛОВЫ КОМПЛЕКС БЕЛАРУСІ (АПК)"

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння розных элементаў комплексу, усвядоміць змяненні ў яго структуры, зрабіць аналіз тэрытарыяльных адрозненняў у спецыялізацыі сельскай гаспадаркі.

Пытанні для абмеркавання

1. Склад АПК і яго роля ў эканоміцы краіны.

2. Эканоміка-геаграфічная характарыстыка галін сельскай гаспадаркі: раслінаводства і жывёлагадоўлі.

3. Праблемы і перспектывы развіцця комплекса.

Індывідуальныя заданні

1. Абапіраючыся на даныя статыстычнага зборніка “Регионы Республики Беларусь” (2010 г.), пабудуйце кругавыя дыяграмы структуры пасяўных плошчаў па абласцях, зрабіце вывады.

2. Разлічыце ўдзельную вагу (у %) рэгіёнаў у вытворчасці асноўных відаў прадукцыі сельскай гаспадаркі Беларусі (збожжа, лёну, цукровых буракоў, бульбы, гародніны, мяса, малака, яек), правядзіце аналіз.

3. Пабудуйце картаграмы, на якіх адлюструйце ўраджайнасць збожжавых і зернебабовых культур, бульбы, гародніны, ільновалакна, цукровых буракоў у сельскагаспадарчых арганізацыях адміністрацыйных раёнаў (заданне можа выконвацца па варыянтах). Вызначце асноўныя адрозненні і зрабіце вывады.

4. Пабудуйце картаграмы, на якіх адлюструйце асноўныя паказчыкі прадукцыйнасці жывёлагадоўлі у сельскагаспадарчых арганізацыях адміністрацыйных раёнаў. Вызначце асноўныя адрозненні і зрабіце вывады.

Літаратура: 4, 8, 12, 14, 16, 20, 21, 23, 25, 27.

Заняткі 15-16 (4 г.)

Тэма: “РАЯНІРАВАННЕ БЕЛАРУСІ І ПРАБЛЕМЫ ЎДАСКАНАЛЕННЯ ЯЕ АДМІНІСТРАЦЫЙНА-ТЭРЫТАРЫЯЛЬНАГА ДЗЯЛЕННЯ”

Мэта: усвядоміць важнасць раяніравання і раёнаўтварэння як метада даследавання комплекснай тэрытарыяльнай арганізацыі грамадства і яго прадукцыйных сіл, выявіць асаблівасці сучаснага раяніравання Беларусі і неабходнасць удасканалення яе адміністрацыйна-тэрытарыяльнага дзялення.

Пытанні для абмеркавання

1. Раяніраванне: сутнасць, віды і асаблівасці правядзення ва ўмовах Беларусі.

2. Аналіз сучасных канцэпцый (схем) раяніравання Беларусі.

3. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел краіны і неабходнасць яго ўдасканалення.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Індывідуальныя заданні

1. На падставе даных дадатку 2 адлюстраваць на контурнай карце: ўсе тыпы функцыянальна-планіровачных раёнаў Дзяржаўнай схемы комплекснай тэрытарыяльнай арганізацыі Рэспублікі Беларусь (2007 г.); колькасць гарадскіх і сельскіх населеных пунктаў у кожным адміністрацыйным раёне; адлегласць райцэнтраў да абласных цэнтраў у межах кожнай вобласці.

2. Па даных табліц 3 і 17 разлічыць па кожнай вобласці: сярэднюю плошчу адміністрацыйных раёнаў; сярэднюю іх велічыню па колькасці насельніцтва; колькі прыпадае гарадскіх пасяленняў, сельскіх Саветаў і сельскіх населеных пунктаў на адзін раён. Прааналізаваць зробленыя разлікі і зрабіць вывады.

Табліца 17. Адміністрацыйна-тэрытарыяльнае дзяленне Рэспублікі Беларусь на 1 студзеня 2010 года

Адміністрацыйныя адзінкі	Раёны	Гарады	Раёны ў гарадах	Пасёлкі гарадскога тыпу	Сельскія Саветы	Сельскія населеныя пункты
Рэспубліка Беларусь	118	112	24	94	1339	23501
Вобласці: Брэсцкая	16	21	2	8	219	2167
Віцебская	21	19	3	24	200	6329
Гомельская	21	18	4	17	260	2422
Гродзенская	17	14	2	17	178	4335
г.Мінск	-	1	9	-	-	-
Мінская	22	24	-	19	290	5206
Магілёўская	21	15	4	9	192	3042

Літаратура: 1, 3, 4, 8, 12, 14, 16, 21, 23, 27, 28.

Заняткі 17 (2 г.)

Тэма: “САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНОМІКА-ГЕАГРАФІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ЎНУТРЫРЭСПУБЛІКАНСКІХ РЭГІЁНАЎ БЕЛАРУСІ”

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Мэта: выявіць месца і ролю абласцей і г.Мінска ва ўнутрырэспубліканскім падзеле працы, асаблівасці сучаснага і перспектывы далейшага іх сацыяльна-эканамічнага развіцця і ўнутрыабласныя адрозненні.

Пытанні для абмеркавання

1. Месца і роля ўнутрырэспубліканскіх рэгіёнаў (абласцей і г.Мінска) у нацыянальнай і сусветнай эканоміцы.

2. Адрозненні ў перадумовах сацыяльна-эканамічнага развіцця ўнутрырэспубліканскіх рэгіёнаў.

3. Асаблівасці галіновай і тэрытарыяльнай структуры гаспадаркі рэгіёнаў Беларусі.

4. Праблемы і перспектывы сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей і г.Мінска.

Індывідуальныя заданні

1. Па даных табліцы 18 вызначыце спецыялізацыю прамысловасці абласцей і г.Мінска ва ўнутрырэспубліканскім падзеле працы.

2. На падставе даных табліцы 19 правядзіце аналіз магчымасцей гаспадарчага развіцця абласцей Беларусі з улікам іх прыродна-рэсурснага патэнцыялу.

Табліца 18. Галіновая структура прамысловасці рэгіёнаў і асобныя паказчыкі іх удзельнай вагі ў эканоміцы краіны, на 1.01.2010 г., %

	Брэсцкая	Віцебская	Гомельская	Гродненская	г.Мінск	Мінская	Магілёўская	РБ
Уся прамысловасць	100	100	100	100	100	100	1000	100
электраэнергетыка	7,4	10,7	4,8	5,2	10,6	0,4	6,9	7,5
паліўная	0,3	47,6	48,3	0,3	0,8	0,5	0,1	21,3
чорная металургія	0,8	0,3	11,8	0,5	0,4	1,6	1,4	4,1
хімічная і нафтахімічная	3,8	11,6	4,2	21,2	5,1	25,1	27,6	12,1

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

машынабудаванне і металаапрацоўка	20,2	5,7	11,2	13,1	51,9	22,9	21,1	21,0
лясная, дрэваапрацоўчая і цэлюлозна-папяровая	9,3	1,8	3,3	5.4	2,6	6,3	4,1	3,2
прамысловасць будаўнічых матэрыялаў	8,7	2,6	2,5	9.8	6,2	5,3	9,6	4,0
лёгкая	6,3	5,4	1,2	5.6	3,8	3,2	5,5	3,8
харчовая	35,7	10,5	9,0	30.1	13,9	26,5	18,8	17,6
іншыя галіны прамысловасці	7,5	3,8	3,7	8,8	4,7	8,2	4,9	5,4
Удзельная вага ў агульнай колькасці насельніцтва краіны	14,7	13,0	15,2	11,3	19,3	15,0	11,5	100
Удзельная вага ў агульнай прамысловай вытворчасці краіны	9,4	17,7	22,1	9,6	19,1	13,4	8,7	100
Удзельная вага ў агульным аб'ёме інвестыцый у асноўны капітал краіны	14,9	10,9	16,7	11,6	20,7	15,8	9,4	100

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Табліца 19. Некаторыя паказчыкі прыродна-рэсурснага патэнцыялу абласцей Беларусі

Вобласці	Балансавыя запасы мінеральнай сыравіны				Натуральныя рэсурсы падзем-ных вод, $км^3$/год	Сярэднія шматгадавыя характарыстыкі рачнога сцёку, $км^3$/год	Агульны запас драўніны, 2009 г., млн.$м^3$	Сярэднія эксплуатацыйна-экалагічна чыстыя запасы асноўных відаў дзікарослых пладова-ягадных раслін у лясах Мінлясгаса РБ	Эксплуатацыйныя экалагічна чыстыя рэсурсы асноўных відаў лясных ядомых грыбоў у лясах	Прамысловая рыбапрадукцыйнасць вадаёмаў (азёр, вадасховішчаў і рэк), кг на 1га (км)	Сума актыўных тэмператур паветра вышэй 10°С	Сума ападкаў за перыяд з тэмпе-ратурай вышэй 10°С, мм
	Гліны, суглікі і супескі, млн.т	Пяскі будаўнічыя, млн.$м^3$	Жвірова-пяшчаныя пароды, млн.$м^3$	Мел, млн.т								
Брэсцкая	47,1	100,7	66,8	81,4	1,58	12,7	191,1	1876	3,8	86,3	2472	333
Віцебская	92,2	66,4	238,7	-	3,36	18,1	269,5	2745	4,6	14,5	2164	340
Гомельская	37,9	82,9	-	3,6	1,93	31,5	323,4	3789	4,3	189,4	2437	331
Гродзенская	19,9	41,1	90,4	49,8	2,62	9,6	158,6	3258	3,2	29,4	2267	340
Мінская	58,7	86,1	252,6	17,0	4,13	7,6	286,4	6898	6,3	27,4	2270	335
Магілёўская	7,7	104,8	41.8	54,3	2,28	14,6	205,8	1891	2,9	53,9	2259	324
Рэспубліка Беларусь	263,5	482,0	690,3	206,1	15,9	57,9	1434,8	20457	25,1	108,0	2306	334

Літаратура: 1, 3, 4, 6, 10, 12, 13, 19, 20, 23, 26.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

II. МАТЭРЫЯЛЫ ДА СЕМІНАРСКІХ ЗАНЯТКАЎ (8 г.)

Заняткі 1 (2 г.)

Тэма: “КОМПЛЕКСНАЯ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНОМІКА-ГЕАГРАФІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА БРЭСЦКАЙ І ГРОДЗЕНСКАЙ АБЛАСЦЕЙ”

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей і адміністрацыйных раёнаў, вызначыць рысы падабенства і адрозненняў.

Пытанні для абмеркавання

1. Перадумовы сацыяльна-эканамічнага развіцця Брэсцкай і Гродзенскай абласцей.

2. Адметныя рысы прыродна-рэсурснага і сацыяльна-дэмаграфічнага патэнцыялаў.

3. Асаблівасці сучаснага развіцця і размячшэння прадукцыйных сіл рэгіёна.

4. Параўнальная характарыстыка развіцця і размяшчэння асобных галін гаспадаркі.

5. Унутрыабласныя адрозненні. Ацэнка ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця адміністрацыйных раёнаў абласцей.

6. Асноўныя праблемы і перспектывы сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей.

Заданні

На падставе даных дадатку 1 разлічыце сярэднедушавую вытворчасць прамысловай прадукцыі ва ўсіх адміністрацыйных раёнах абласцей і адлюструйце гэты паказчык на карце ў выглядзе картаграмы. Прааналізуйце атрыманыя вынікі і зрабіце высновы адносна прычын выяўленых адрозненняў ва ўзроўні прамысловага развіцця адміністрацыйных раёнаў Брэсцкай і Гродзенскай абласцей.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Літаратура: 4, 8, 12, 14, 16, 20, 21, 23, 25, 27.

Заняткі 2 (2 г.)

Тэма: "КОМПЛЕКСНАЯ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНОМІКА-ГЕАГРАФІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ВІЦЕБСКАЙ І МАГІЛЁЎСКАЙ АБЛАСЦЕЙ"

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей і адміністрацыйных раёнаў, вызначыць рысы падабенства і адрозненняў.

Пытанні для абмеркавання

1. Перадумовы сацыяльна-эканамічнага развіцця Віцебскай і Магілёўскай абласцей.

2. Адметныя рысы прыродна-рэсурснага і сацыяльна-дэмаграфічнага патэнцыялаў.

3. Асаблівасці сучаснага развіцця і размячшэння прадукцыйных сіл рэгіёна.

4. Параўнальная характарыстыка развіцця і размяшчэння асобных галін гаспадаркі.

5. Унутрыабласныя адрозненні. Ацэнка ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця адміністрацыйных раёнаў абласцей.

6. Асноўныя праблемы і перспектывы сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей.

Заданні

На падставе даных дадатку 1 разлічыце сярэднедушавую вытворчасць прамысловай прадукцыі ва ўсіх адміністрацыйных раёнах абласцей і адлюструйце гэты паказчык на карце ў выглядзе картаграмы. Прааналізуйце атрыманыя вынікі і зрабіце высновы адносна прычын выяўленых адрозненняў ва ўзроўні прамысловага развіцця адміністрацыйных раёнаў Віцебскай і Магілёўскай абласцей.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Літаратура: 4, 8, 12, 14, 16, 20, 21, 23, 25, 27.

Заняткі 3 (2 г.)

Тэма: "КОМПЛЕКСНАЯ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНОМІКА-ГЕАГРАФІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ГОМЕЛЬСКАЙ І МІНСКАЙ АБЛАСЦЕЙ"

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей і адміністрацыйных раёнаў, вызначыць рысы падабенства і адрозненняў.

Пытанні для абмеркавання

1. Перадумовы сацыяльна-эканамічнага развіцця Гомельскай і Мінскай абласцей.

2. Адметныя рысы прыродна-рэсурснага і сацыяльна-дэмаграфічнага патэнцыялаў.

3. Асаблівасці сучаснага развіцця і размячшэння прадукцыйных сіл рэгіёна.

4. Параўнальная характарыстыка развіцця і размяшчэння асобных галін гаспадаркі.

5. Унутрыабласныя адрозненні. Ацэнка ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця адміністрацыйных раёнаў абласцей.

6. Асноўныя праблемы і перспектывы сацыяльна-эканамічнага развіцця абласцей.

Заданні

На падставе даных дадатку 1 разлічыце сярэднедушавую вытворчасць прамысловай прадукцыі ва ўсіх адміністрацыйных раёнах абласцей і адлюструйце гэты паказчык на карце ў выглядзе картаграмы. Прааналізуйце атрыманыя вынікі і зрабіце высновы адносна прычын выяўленых адрозненняў ва ўзроўні прамысловага развіцця адміністрацыйных раёнаў Гомельскай і Мінскай абласцей

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Літаратура: 4, 8, 12, 14, 16, 20, 21, 23, 25, 27.

Заняткі 4 (2 г.)

Тэма: "КОМПЛЕКСНАЯ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНОМІКА-ГЕАГРАФІЧНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА МІНСКА"

Мэта: выявіць асаблівасці сучаснага сацыяльна-эканамічнга развіцця Мінска.

Пытанні для абмеркавання

1. Перадумовы сацыяльна-эканамічнага развіцця горада.
2. Асаблівасці сучаснага развіцця прадукцыйных сіл Мінска
3. Унутрыгарадскія адрозненні. Ацэнка ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця адміністрацыйных раёнаў сталіцы.
4. Асноўныя праблемы і перспектывы сацыяльна-эканамічнага развіцця г.Мінска.

Заданні

На падставе "Статистического ежегодника г.Минска» (2010 г.) разлічыце сярэднедушавую вытворчасць прамысловай прадукцыі адміністрацыйных раёнаў горада і адлюструйце яе на слупковых дыяграмах; удзельную вагу раёнаў у агульнай вытворчасці прамысловай прадукцыі горада і адлюструйце яе на кругавой дыяграме. Прааналізуйце атрыманыя графічныя матэрыялы і зрабіце высновы адносна асаблівасцей тэрытарыяльнай дыферэнцыяцыі індустрыяльнага развіцця г. Мінска.

Літаратура: 4, 8, 12, 14, 16, 20, 21, 23, 25, 27.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

III. МАТЭРЫЯЛЫ І ЗАДАННІ ДА САМАСТОЙНАЙ КІРУЕМАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Тэма: “ПРЫРОДНА-РЭСУРСНЫ ПАТЭНЦЫЯЛ БЕЛАРУСІ (ПРП)” (4 г.)

Мэта: засвоіць сутнасць паняцця “ПРП Беларусі”, даць яго эканоміка-геаграфічную ацэнку, выявіць асаблівасці размяшчэння і выкарыстання асобных элементаў ПРП на тэрыторыі Беларусі.

Метадычныя рэкамендацыі і індывідуальныя заданні

Прапануецца наступны план вывучэння матэрыялу тэмы:

1. Сутнасць паняцця “ПРП Беларусі” і яго склад.

2. Прыродныя ўмовы і іх ацэнка для жыцця людзей і гаспадарчай дзейнасці.

3. Прыродныя рэсурсы: геаграфічныя асаблівасці размеркавання і выкарыстання асобных відаў прыродных рэсурсаў:

   3.1. Зямельныя
   3.2. Лясныя
   3.3. Водныя
   3.4. Мінеральна-сыравінныя
   3.5. Рэкрэацыйныя
   3.6.Аграрна-кліматычныя

4. Рацыянальнае прыродакарыстанне як важнейшы накірунак устойлівага развіцця краіны і яе рэгіёнаў.

У якасці задання для выканання ў форме рэферата можа быць прапанавана характарыстыка асаблівасцей размеркавання і выкарыстання асобных відаў прыродных рэсурсаў на тэрыторыі канкрэтнай вобласці ці адміністрацыйнана раёна Беларусі. Напрыклад: “Асаблівасці размеркавання і выкарыстання мінеральна-сыравінных рэсурсаў на тэрыторыі Гомельскай вобласці”, Асаблівасці размеркавання і выкарыстання лясных рэсурсаў на тэрыторыі Віцебскай вобласці і г. д.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Па даных дадатку 3 кожны студэнт выконвае дзве картадыяграмы. На першай павінны быць адлюстраваны ў разрэзе адміністрацыйных раёнаў бал сельскагаспадарчых угоддзяў, лясістасць і валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі на 1 бала-гектар сельгасугоддзяў, на другой - працягласць сонечнага ззяння за год, сярэднегадавая колькасць ападкаў і валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі на 1 бала-гектар сельгасугоддзяў.

Літаратура: 3, 4, 9, 13, 17, 18, 23, 26.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

IV. ПРЫКЛАДЫ ТЭСТАВЫХ ЗАДАННЯЎ

Размясціце па парадку (ад большай да меншай) вобласці па плошчы:

а) Брэсцкая; б) Віцебская; в) Гомельская; г) Гродзенская; д) Магілёўская; е) Мінская.

Размясціце па парадку (ад большай да меншай) вобласці па колькасці насельніцтва:

а) Брэсцкая; б) Віцебская; в) Гомельская; г) Гродзенская; д) Магілёўская; е) Мінская (без Мінску).

Якія меркаванні адносна сучаснага развіцця і размяшчэння хімічнай прамысловасці Беларусі з'яўляюцца правільнымі:

а) у структуры вытворчасці пераважае хімія арганічнага сінтэзу;

б) вытворчасць угнаенняў забяспечвае поўнасці ўнутраныя патрэбы;

в) геаграфічна галіна прадстаўлена ва ўсіх абласцях і г.Мінску;

г) у структуры ўсёй прамысловай прадукцыі найбольшая доля галіны ў Магілёўскай і Мінскай абласцях.

Якія з меркаванняў з'яўляюцца правільнымі:

а) Першы падручнік па геаграфіі Беларусі выдадзены ў пачатку XX ст. і называўся "Географія Беларусі";

б) Развіццё эканамічнай геаграфіі як навукі пачалося ў XX ст.;

в) Першы падручнік "Эканамічная геаграфія БССР" выдадзены ў другой палове XX ст.;

г) Аўтар першага падручніка па эканамічнай геаграфіі Беларусі А.Смоліч.

На Беларусі разведаны, але не распрацоўваюцца радовішчы:

а) жалезнай руды; б) мергелю; в) вугалю; г) даўсаніту; д) даламіту.

У якім варыянце ўсе пералічаныя гарадскія пасяленні знаходзяцца ў адной вобласці:

а) Светлагорск, Жыткавічы, Карма, Добруш;

б) Гарадок, Паставы, Міёры, Крычаў;

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

в) Слонім, Смаргонь, Свіслач, Дуброўна;

г) Лунінец, Антопаль, Лельчыцы, Мікашэвічы.

Віцебская вобласць з'яўляецца лідарам у краіне па вытворчасці:

а) торфу; б) электраэнергіі; в) абутку, г) мяса.

Ва ўзроставай структуры лясоў Беларусі пераважаюць:

а) спелыя і перастойныя лясы; б) маладнякі; в) прысpяваючыя лясы; г) сярэднеўзроставыя лясы.

Устанавіце адпаведнасць паміж вытворчасцю і яе размяшчэннем:

а) шыны; б) металакорд; в) хімічныя валокны; г) нафтапрадукты

Жлобін; Светлагорск; Бабруйск; Мазыр.

На долю Мінска ад усёй вырабляемай прадукцыі машынабудавання Беларусі прыпадае прыкладна:

а) 40%; б) 30%; в) 70%; г) 80%; д) звыш 50%.

Якія з пералічаных электрастанцый Беларусі з'яўляюцца гідраэлектрастанцыямі:

а) Бярозаўская; б) Лукомская; в) Асіповіцкая; г) Чыгірынская; д) Гомельская.

Устанавіце адпаведнасць паміж радовішчамі карысных выкапняў і раёнамі іх размяшчэння:

а) Акалоўскае (жал.руда); б) Брынёўскае (вугаль); в) Лабковіцкае (фасфарыты); г) Глушковіцкае (буд. камень);

Крычаўскі; Стаўбцоўскі; Петрыкаўскі; Жыткавіцкі.

Якія з названых населеных пунктаў маюць статус рабочых пасёлкаў:

Руба; Целеханы; Беліцк; Ялізава; Мікашэвічы.

Якія два раённыя цэнтры знаходзяцца найбліжэй да сталіцы Беларусі, чым да сваіх абласных цэнтраў:

Лепель; Асіповічы; Лельчыцы; Смаргонь; Пінск.

Ступень сельскагаспадарчай асвоенасці Беларусі складае прыкладна:

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

а) 75%; б) 65%; в) 55%; г) 45%; д) 35%.

Узровень урбанізацыі Беларусі складае прыкладна:

а) 60%; б) 65%; в) 70%; г) 75%; д) 80%.

Якія два з пералічаных паказчыкі характарызуюць у найбольшай ступені навуковы патэнцыял рэгіёнаў Беларусі:

а) адносная доля занятых у прамысловасці;

б) выдаткі на навукова-даследчыя і вопытна-канструктарскія работы;

в) узровень міграцыі высокакваліфікваных працоўных рэсурсаў;

г) доля выдаткаў на навуку ў валавым унутраным прадукце рэгіёна;

д) колькасць занятых у навуцы людзей.

У якіх варыянтах знак няроўнасці паміж абласцямі ў іх лясістасці пастаўлены правільна:

а) Брэсцкая < Гродзенская

б) Мінская > Магілёўская

в) Гомельская < Мінская

г) Гродзенская > Віцебская.

Вызначце, у якой вобласці ў галіновай структуры прамысловасці вядучае месца (па аб'ёму прадукцыі) займае металургія:

а) Брэсцкая; б) Мінская; в) Гомельская; г) Віцебская; д) Магілёўская.

Па якому параметру доля Беларусі ў свеце з'яўляецца максімальнай:

а) колькасці насельніцтва; б) валавой прадукцыі; в) плошчы; г) знешнегандлёваму тавараабароту.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

V. ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА КУРСАВЫХ РАБОТ

1. Ацэнка ўмоў і фактараў устойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь і яе рэгіёнаў.
2. Геаграфія і праблемы рацыянальнага выкарыстання водных рэсурсаў Беларусі.
3. Геаграфія і праблемы рацыянальнага выкарыстання зямельных рэсурсаў Беларусі.
4. Геаграфія і праблемы рацыянальнага выкарыстання лясных рэсурсаў Беларусі.
5. Дэмаграфічны патэнцыял Беларусі і яго геаграфічныя асаблівасці.
6. Вытворчы і навукова-інавацыйны патэнцыял Беларусі: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.
7. Працоўны патэнцыял Беларусі: асаблівасці фарміравання і размяшчэння.
8. Асаблівасці рассялення насельніцтва Беларусі і яе рэгіёнаў.
9. Структура насельніцтва Беларусі і яе геаграфічныя асаблівасці.
10. Асаблівасці сучасных міграцыйных працэсаў у Рэспубліцы Беларусь.
11. Геаграфічныя аспекты ўзроўню жыцця насельніцтва Беларусі.
12. Рэгіянальныя экалагічныя праблемы Беларусі і шляхі іх вырашэння.
13. Экалагічныя праблемы гарадоў Беларусі і шляхі іх вырашэння.
14. Геаграфічныя асаблівасці сучаснага развіцця прамысловасці Беларусі.
15. Геаграфічныя асаблівасці сучаснага развіцця сельскай гаспадаркі Беларусі.
16. Паліўна-энергетычны комплекс Беларусі: праблемы сучаснага развіцця і размяшчэння.
17. Металурга-машынабудаўнічы комплекс Беларусі: праблемы сучаснга развіцця і размяшчэння.
18. Хімічны комплекс Беларусі: праблемы сучаснага развіцця і размяшчэння.
19. Лесапрамысловы комплекс Беларусі: праблемы сучаснага развіцця і размяшчэння.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

20. Аграрна-прамысловы комплекс Беларусі: праблемы сучаснага развіцця і размяшчэння.
21. Будаўніча-прамысловы комплекс Беларусі: праблемы сучаснага развіцця і размяшчэння.
22. Геаграфія горназдабыўной прамысловасці Беларусі.
23. Комплекс па вытворчасці тавараў народнага спажывання Беларусі: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.
24. Геаграфія аўтамабільнага транспарта Беларусі.
25. Геаграфія чыгуначнага транспарта Беларусі.
26. Геаграфія знешняга гандлю Беларусі.
27. Свабодныя эканамічныя зоны Беларусі і іх характарыстыка.
28. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка адной з абласцей Беларусі (на выбар студэнта).
29. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка аднаго з адміністрацыйных раёнаў Беларусі (на выбар студэнта).
30. Асаблівасці і ўзровень сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў Беларусі.
31. Параўнальная комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка дзвюх абласцей Беларусі (на выбар студэнта).
32. Рэгіянальная палітыка Беларусі і неабходнасць яе ўдасканалення.
33. Геаграфія ўстаноў аховы здароўя Беларусі.
34. Геаграфія ўстаноў адукацыі Беларусі.
35. Геаграфія ўстаноў культуры Беларусі.
36. Геаграфія малога прадпрымальніцтва Беларусі.
37. Геаграфія ўнутрнага гандлю Беларусі.
38. Геаграфія платных паслуг насельніцтву Беларусі.
39. Геаграфія турызму Беларусі.
40. Геаграфія жыллёва-камунальнай гаспадаркі Беларусі

.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

VI. ПЫТАННІ ДЛЯ САМАКАНТРОЛЮ ВЕДАЎ СТУДЭНТАЎ

1. Эканамічная і сацыяльная геаграфія Беларусі як вучэбная дысцыпліна. Сацыяльна-эканоміка-геаграфічныя даследаванні ў Беларусі.

2. Рэспубліка Беларусь – сувярэнная незалежная дзяржава (фарміраванне тэрыторыі, ацэнка сучаснага ўзроўню сацыяльна-эканамічнага развіцця).

3. Рэспубліка Беларусь у СНД, еўрапейскім і сусветным супольніцтве.

4. Асаблівасці і тэндэнцыі сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі ў новых умовах гаспадарання. Нацыянальная стратэгія ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на перыяд да 2020 года.

5. Умовы і фактары ўстойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця і тэрытарыяльнай арганізацыі гаспадаркі Беларусі.

6. Ацэнка эканоміка-геаграфічнага і геапалітычнага становішча Беларусі.

7. Сацыяльна-дэмаграфічны патэнцыял Беларусі і яго ацэнка. Асаблівасці гарадскога і сельскага рассялення і накірункі яго ўдасканалення.

8. Працоўны патэнцыял Беларусі і яго ацэнка. Геаграфічныя асаблівасці рынку працы.

9. Узровень жыцця насельніцтва Беларусі і яго геаграфічныя адрозненні.

10. Вытворчы патэнцыял Беларусі і яго ацэнка. Геаграфічныя асаблівасці вытворчага патэнцыялу.

11. Навуковы і інавацыйны патэнцыялы Беларусі і іх ацэнка. Геаграфічныя асаблівасці навуковага і інавацыйнага патэнцыялаў.

12. Прыродна-рэсурсны патэнцыял Беларусі і яго ацэнка (зямельныя, водныя, лясныя і рэкрэацыйныя рэсурсы).

13. Мінеральныя рэсурсы Беларусі і іх ацэнка. Геаграфія асноўных відаў мінеральнай сыравіны (паліўныя, рудныя, нярудныя).

14. Агракліматычныя рэсурсы Беларусі і іх ацэнка. Асвоенасць тэрыторыі Беларусі і яе рэгіенаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

15. Структура гаспадаркі па відах эканамічнай дзейнасці. Прамысловасць як вядучы від эканамічнай дзейнасці Беларусі, удасканаленне яе структуры.

16. Паліўна-энергетычны комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння паліўнай прамысловасці. Структура паліўнага балансу.

17. Электраэнергетыка: сучасны стан і асаблівасці размяшчэння. Праблемы і перспектывы развіцця і размяшчэння паліўна-энергетычнага комплексу. Энергетычная бяспека.

18. Металурга-машынабудаўнічы комплекс: структура і геаграфія асобных відаў дзейнасці (аўтамабіле-, суднабудавання, трактарнага і сельскагаспадарчага машынабудавання, станкабудавання і інструментальнай прамысловасці). Удасканаленне яго структуры.

19. Металурга-машынабудаўнічы комплекс: месца і роля ў гаспадарцы краіны і асаблівасці размяшчэння прыборабудавання, радыёэлектроннай, электратэхнічнай прамысловасці, будаўніча-дарожнага і камунальнага машынабудавання, металаапрацоўкі.

20. Хімічны комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння асноўнай хіміі.

21. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння прамысловасці арганічнага сінтэзу.

22. Хіміка-фармацэўтычная і мікрабіялагічная прамысловасць: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

23. Лесапрамысловы комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

24. Будаўніча-прамысловы комплекс: склад, асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

25. Металургічная прамысловасць: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

26. Аграрна-прамысловы комплекс: склад і яго роля ў эканоміцы краіны. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння раслінаводства.

27. Аграрна-прамысловы комплекс. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння жывёлагадоўлі. Кармавая база жывёлагадоўлі.

28. Сельская гаспадарка як галоўнае звяно аграрна-прамысловага комплексу Беларусі. Передумовы яе развіцця і размяшчэння. Сельскагаспадарчыя ўгоддзі.

29. Характарыстыка відаў дзейнасці, якія забяспечваюць аграрна-прамысловы комплекс сродкамі вытворчасці.

30. Зоны спецыялізацыі сельскай гаспадаркі і неабходнасць іх удасканалення.

31. Прамысловасць па перапрацоўцы сельскагаспадарчай сыравіны. Асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння харчовай прамысловасці.

32. Лёгкая прамысловасць: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

33. Інфраструктурны комплекс: яго структура і роля ў эканоміцы краіны. Сацыяльная інфраструктура і яе геаграфічныя асаблівасці.

34. Вытворчая інфраструктура. Агульная характарыстыка транспарту як важнейшай галіны інфраструктурнага комплексу. “Крытскія калідоры” на тэрыторыі Беларусі.

35.Чыгуначны транспарт: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

36. Аўтамабільны транспарт: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

37. Трубаправодны транспарт: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

38. Водны і паветраны транспарт: асаблівасці сучаснага развіцця і размяшчэння.

39. Знешнегандлёвы патэнцыял Беларусі і яго ацэнка. Канкурэнтаздольнасць эканомікі як неабходная ўмова яе бяспекі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

40. Знешні гандаль як асноўная форма знешнеэканамічных сувязей Беларусі. Асаблівасці структуры экспарту і імпарту тавараў і паслуг.

41. Геаграфія знешняга гандлю Беларусі і яго эфектыўнасць. Рэгіёны Беларусі ў знешнім гандлі.

42. Характарыстыка асноўных гандлёвых партнёраў Беларусі.

43. Свабодныя эканамічныя зоны Беларусі: сутнасць, фактары фарміравання і перспектывы развіцця. Глабалізацыя эканомікі і Рэспубліка Беларусь.

44. Рэгіянальная палітыка: сутнасць, мэты і прынцыпы дзяржаўнай рэгіянальнай палітыкі. Рэгіянальныя праблемы і дыспрапорцыі сучаснага развіцця Беларусі.

45. Праблемныя рэгіёны Беларусі: іх тыпалогія і развіццё.

46. Эканамічнае раяніраванне Беларусі: сутнасць, віды, напрамкі, асноўныя этапы развіцця.

47. Прыродна-гаспадарчае і сацыяльна-эколага-эканамічнае раяніраванне Беларусі: сутнасць і яго роля ў практычнай дзейнасці.

48. Дзяржаўная схема комплекснай тэрытарыяльнай арганізацыі Рэспублікі Беларусь. Функцыянальна-планіровачнае раяніраванне.

49. Сучасны адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Беларусі і неабходнасць яго ўдасканалення.

50. Тэрытарыяльная структура гаспадаркі Беларусі. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка г.Мінска.

51. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка Брэсцкай вобласці.

52. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка Віцебскай вобласці.

53. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка Гомельскай вобласці.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

54. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка Гродзенскай вобласці.

55. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка Мінскай вобласці.

56. Комплексная сацыяльна-эканоміка-геаграфічная характарыстыка Магілеўскай вобласці.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

VII.Л І Т А Р А Т У Р А

1. Беларуская энцыклапедыя ў 18 тамах. Т.18 ч.2. Мн., 2005.

2. Вертинская Т.С. Регионоведение в международных экономических отношениях. Мн., 2006.

3. Кириенко Е.Г. Социально-экономическая география Республики Беларусь. Мн., 2006.

4. Козловская Л.В. Социально-экономическая география Беларуси: курс лекций. В 3 ч. Мн.,2002-2005.

5. Козловская Л.В., Корзун В.М., Казакова Т.Л. Социально-экономическая география Беларуси. Практикум. Мн., 2007.

6. География Могилёвской области. Под ред. Шарухо И.Н. Могилёв, 2007.

7. Красовский К.К. Урбанистическая эволюция Беларуси. Брест, 2009.

8. Концептуальные положения регионального развития Республики Беларусь до 2015 года. Под науч.ред. П.Г.Никитенко. Мн., 2009.

9. Лісоўскі Л.А. Землязнаўства і краязнаўства. Курс лекцый у 2 ч. Ч. 2. Краязнаўства. Мазыр, 2009.

10. Мороз А.И. Социально-экономическое развитие региона: проблемы и пути их решения. Гродно, 2008.

11. Мясникович М.В. Республика Беларусь на пути к новой экономике. Мн., 2009.

12. Нацыянальны атлас Беларусі. Мн., 2002.

13. Национальная экономика Беларуси: Потенциалы. Хозяйственные комплексы. Направления развития. Механизмы управления. Под общ. ред. Шимова В.Н. Мн., 2009.

14. Основные направления государственной градостроительной политики Республики Беларусь на 2007-2010 гг. Государственная схема комплексной территориальной организации Республики Беларусь. Мн., 2007.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

15. Попков В.А. Аграрная экономика Беларуси. Опыт, проблемы, перспективы. Мн., 2006.

16. Потоцкая А.В. Экономическая география Республики Беларусь. Учебно-методическое пособие. Гомель, 2009.

17. Природа Беларуси. Энциклопедия в трёх томах. Т.1. Земля и недра. Мн., 2009.

18. Природа Беларуси. Энциклопедия в трёх томах. Т.2. Вода и климат. Мн., 2010.

19. Регионы Беларуси: энциклопедия. В 7 т. Т. 1, кн.1, 2. Брестская область. Мн., 2009.

20. Регионы Республики Беларусь. Статистический сборник. Мн., 2010.

21. Ридевский Г.В. Территориальная организация Республики Беларусь: социально-эколого-экономическая модель перехода к устойчивому развитию. Могилёв, 2007.

22. Рогач П.І., Сасноўскі В.М. Камерцыйная геаграфія Беларусі. Мн., 2009.

23. Рэспубліка Беларусь: Вобласці і раёны: Энцыкл. давед. Мн., 2004.

24. Современная Беларусь. Т. 1-3. Мн., 2006-2007.

25. Строчко О.Д. Территориальная структура реального сектора экономики Витебской области. Витебск, 2008.

26. Туристские регионы Беларуси. Под общ.ред. И.И.Пирожника. Мн., 2008.

27. Территориальное планирование в Республике Беларусь. Под ред. Г.В.Дудко. Мн., 2007.

28. Фатеев В.С. Региональная политика: теория и практика. Мн., 2004.

29. Экономика Беларуси. Мн., № за 2009-2010 гг.

30. Экономические возможности белорусских регионов. Мн., 2005.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

ДАДАТКІ

Дадатак 1. Асобныя паказчыкі па адміністрацыйных раёнах Беларусі на 1.01.2010 г.

Раёны	Тэрыторыя, кв. км	Насельніцтва, тыс. чалавек	Прадукцыя прамысловасці, млрд.руб.	Інвестыцыі ў асноўны капітал, млрд.руб.
Брэсцкая вобласць	32787	1399	12015	6464
Баранавіцкі	2232	210	1941	678
Бярозаўскі	1413	67	968	374
Брэсцкі	1690	350	3942	1736
Ганцавіцкі	1710	31	57	105
Драгічынскі	1855	43	147	137
Жабінкаўскі	684	25	387	189
Іванаўскі	1551	43	171	231
Івацэвіцкі	2998	60	278	252
Камянецкі	1687	39	325	210
Кобрынскі	2040	88	636	558
Лунінецкі	2709	73	528	228
Ляхавіцкі	1352	30	127	136
Маларыцкі	1374	26	50	137
Пінскі	3304	182	1190	677
Пружанскі	2826	52	202	564
Столінскі	3342	80	183	184
Віцебская вобласць	40049	1229	22501	4732
Бешанковіцкі	1250	18	41	78
Браслаўскі	2270	29	76	121
Верхнядзвінскі	2141	25	128	149
Віцебскі	2830	396	3283	1447
Глыбоцкі	1760	41	392	142
Гарадоцкі	2980	27	51	85
Докшыцкі	2268	27	45	121

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Дубровенскі	1250	17	43	85
Лепельскі	1822	35	198	107
Лёзненскі	1415	18	31	71
Міёрскі	1787	24	81	92
Аршанскі	1707	164	1205	354
Полацкі	3227	214	13741	1087
Пастаўскі	2096	39	186	127
Расонскі	1927	11	21	41
Сенненскі	1966	26	62	97
Талачынскі	1499	28	206	114
Ушацкі	1489	16	21	59
Чашніцкі	1481	35	125	149
Шаркаўшчынскі	1189	18	35	73
Шумілінскі	1695	21	144	86
Гомельская вобласць	40372	1438	28165	7224
Брагінскі	1961	14	10	85
Буда-Кашалёўскі	1595	36	233	144
Веткаўскі	1559	19	43	87
Гомельскі	2092	564	7851	2337
Добрушскі	1453	40	132	109
Ельскі	1366	18	40	98
Жіткавіцкі	2916	41	99	114
Жлобінскі	2111	105	3509	515
Калінкавіцкі	2756	64	401	267
Кармянскі	949	15	16	59
Лельчыцкі	3221	28	71	109
Лоеўскі	1046	14	16	60
Мазырскі	1604	129	10976	1179
Нараўлянскі	1589	11	39	48
Акцябарскі	1381	16	42	98
Петрыкаўскі	2835	34	82	224

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Рэчыцкі	2714	104	487	525
Рагачоўскі	2067	61	459	250
Светлагорскі	1900	90	703	503
Хойніцкі	2028	22	86	117
Чачэрскі	1230	16	19	92
Гродзенская вобласць	25127	1070	12178	5013
Бераставіцкі	744	18	84	98
Ваўкавыскі	1193	75	1175	340
Воранаўскі	1418	30	48	127
Гродзенскі	2736	382	6134	2131
Дзятлаўскі	1544	30	203	103
Зэльвенскі	870	19	28	71
Іўеўскі	1846	29	67	82
Карэліцкі	1094	24	61	124
Лідскі	1567	135	1733	482
Мастоўскі	1342	34	174	147
Навагрудскі	1668	49	338	138
Астравецкі	1569	24	66	230
Ашмянскі	1216	32	212	136
Свіслацкі	1450	19	25	111
Слонімскі	1471	67	524	197
Смаргонскі	1490	55	384	139
Шчучынскі	1912	47	309	225
г.Мінск	307	1834	24293	8942
Мінская вобласць	39889	1419	17068	6834
Бярэзінскі	1940	25	117	102
Барысаўскі	2988	188	2174	412
Вілейскі	2454	52	225	128
Валожынскі	1917	37	200	148
Дзяржынскі	1190	61	836	270
Клецкі	974	32	262	108

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Капыльскі	1608	33	185	127
Крупскі	2139	26	130	177
Лагойскі	2365	36	160	216
Любанскі	1913	35	178	128
Мінскі	1944	160	2471	1398
Маладзечанскі	1392	138	1147	371
Мядзельскі	1964	29	77	126
Нясвіжскі	862	42	744	238
Пухавіцкі	2442	69	484	318
Слуцкі	1821	95	1100	288
Смалявіцкі	1416	105	2063	497
Салігорскі	2499	136	4045	1258
Старадарожскі	1370	22	88	98
Стаўбцоўскі	1885	42	179	188
Уздзенскі	1181	24	92	103
Чэрвеньскі	1630	33	111	131
Магілёўская вобласць	29069	1092	11096	4029
Бялыніцкі	1420	22	99	130
Бабруйскі	1689	236	3142	570
Быхаўскі	2263	35	249	135
Глускі	1335	16	43	65
Горацкі	1284	48	128	165
Дрыбінскі	767	12	10	59
Кіраўскі	1295	22	35	79
Клімавіцкі	1543	28	201	86
Клічаўскі	1800	17	28	56
Касцюковіцкі	1494	26	285	171
Краснапольскі	1223	11	8	32
Крычаўскі	778	35	362	169
Круглянскі	882	16	35	64
Магілёўскі	2014	397	4905	1293

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Мсціслаўскі	1333	25	74	110
Асіповіцкі	1947	52	417	249
Слаўгарадскі	1318	15	30	70
Хоцімскі	859	13	10	55
Чавускі	1471	21	63	85
Чэрыкаўскі	1020	15	28	68
Шклоўскі	1334	31	192	303

Дадатак 2. Характарыстыка функцыянальна-планіровачных тыпаў адміністрацыйных раёнаў Беларусі, на 1.01.2010 г.

Адміністрацыйныя раёны	Функцыянальна-пларіровачны тып	Колькасць гарадскіх пасяленняў	Колькасць сельскіх населеных пунктаў	Адлегласць райцэнтра да абласнога цэнтра, км
Брэсцкая вобласць				
Баранавіцкі	урбанізаваны	2	244	210
Бярозаўскі	урбанізаваны	2	110	110
Брэсцкі	урбанізаваны	2	141	-
Ганцавіцкі	урбанізаваны	1	36	252
Драгічынскі	урбанізаваны	2	133	111
Жабінкаўскі	урбанізаваны	1	98	35
Іванаўскі	урбанізаваны	1	102	141
Івацэвіцкі	рэкрэацыйны	3	109	140
Камянецкі	рэкрэацыйны	2	234	44
Кобрынскі	урбанізаваны	1	162	51
Лунінецкі	урбанізаваны	2	80	242
Ляхавіцкі	урбанізаваны	1	124	220
Маларыцкі	урбанізаваны	1	78	58
Пінскі	урбанізаваны	2	179	193
Пружанскі	урбанізаваны	3	243	87
Столінскі	прыродаахоўны	3	95	257

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Віцебская вобласць				
Бешанковіцкі	урбанізаваны	1	242	58
Браслаўскі	рэкрэацыйны	2	627	239
Верхнядзвінскі	урбанізаваны	2	265	185
Віцебскі	урбанізаваны	4	367	-
Глыбоцкі	урбанізаваны	2	414	197
Гарадоцкі	прыродаахоўны	2	358	43
Докшыцкі	урбанізаваны	2	272	201
Дубровенскі	урбанізаваны	1	147	92
Лепельскі	прыродаахоўны	1	227	124
Лёзненскі	урбанізаваны	1	171	49
Міёрскі	урбанізаваны	2	470	195
Аршанскі	урбанізаваны	3	261	86
Полацкі	урбанізаваны	4	408	114
Пастаўскі	урбанізаваны	3	488	258
Расонскі	прыродаахоўны	1	130	159
Сенненскі	урбанізаваны	2	334	72
Талачынскі	урбанізаваны	2	271	128
Ушацкі	рэкрэацыйны	1	259	153
Чашніцкі	урбанізаваны	2	214	103
Шаркаўшчынскі	урбанізаваны	1	272	229
Шумілінскі	урбанізаваны	2	254	49
Гомельская вобласць				
Брагінскі	асобы	2	114	130
Буда-Кашалёўскі	урбанізаваны	2	236	48
Веткаўскі	асобы	1	132	22
Гомельскі	урбанізаваны	3	184	-
Добрушскі	асобы	2	90	25
Ельскі	урбанізаваны	1	66	177
Жіткавіцкі	рэкрэацыйны	2	107	238
Жлобінскі	урбанізаваны	2	156	97

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Калінкавіцкі	урбанізаваны	2	130	122
Кармянскі	асобы	1	94	110
Лельчыцкі	урбанізаваны	1	75	215
Лоеўскі	урбанізаваны	1	80	92
Мазырскі	урбанізаваны	1	92	133
Нараўлянскі	асобы	1	41	172
Акцябарскі	урбанізаваны	1	77	200
Петрыкаўскі	урбанізаваны	2	124	190
Рэчыцкі	урбанізаваны	3	188	50
Рагачоўскі	урбанізаваны	2	208	121
Светлагорскі	урбанізаваны	3	101	110
Хойніцкі	асобы	1	65	103
Чачэрскі	асобы	1	125	65
Гродзенская вобласць				
Бераставіцкі	урбанізаваны	1	127	63
Ваўкавыскі	урбанізаваны	3	191	102
Воранаўскі	урбанізаваны	2	336	123
Гродзенскі	урбанізаваны	3	383	-
Дзятлаўскі	урбанізаваны	3	224	165
Зэльвенскі	урбанізаваны	1	126	128
Іўеўскі	урбанізаваны	2	371	158
Карэліцкі	урбанізаваны	2	161	185
Лідскі	урбанізаваны	2	273	110
Мастоўскі	урбанізаваны	1	154	60
Навагрудскі	рэкрэацыйны	2	213	162
Астравецкі	урбанізаваны	1	378	202
Ашмянскі	урбанізаваны	1	363	188
Свіслацкі	прыродаахоўны	2	153	102
Слонімскі	урбанізаваны	1	147	148
Смаргонскі	урбанізаваны	1	324	221

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Шчучынскі	урбанізаваны	3	437	68
г.Мінск				
Мінская вобласць				
Бярэзінскі	сельскагаспадарчы	1	218	101
Барысаўскі	урбанізаваны	1	300	76
Вілейскі	рэкрэацыйны	1	407	103
Валожынскі	сельскгаспадарчы	2	428	75
Дзяржынскі	урбанізаваны сталічнага рэгіёна	3	272	38
Клецкі	сельскагаспадарчы	1	94	127
Капыльскі	сельскагаспадарчы	1	211	115
Крупскі	сельскагаспадарчы	3	231	121
Лагойскі	рэкрэацыйны	2	319	40
Любанскі	сельскагаспадарчы	2	124	152
Мінскі	урбанізаваны сталічнага рэгіёна	3	361	-
Маладзечанскі	урбанізаваны	2	269	73
Мядзельскі	рэкрэацыйны	4	303	140
Нясвіжскі	сельскагаспадарчы	2	115	112
Пухавіцкі	урбанізаваны сталічнага рэгіёна	4	304	63
Слуцкі	сельскагаспадарчы	1	210	105
Смалявіцкі	урбанізаваны сталічнага рэгіёна	3	187	38
Салігорскі	урбанізаваны	3	168	133
Старадарожскі	сельскагаспадарчы	1	90	148
Стаўбцоўскі	сельскагаспадарчы	1	201	78
Уздзенскі	сельскагаспадарчы	1	203	74
Чэрвеньскі	сельскагаспадарчы	2	197	62
Магілёўская вобласць				
Бялыніцкі	сельскагаспадарчы	1	195	49

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Бабруйскі	урбанізаваны	2	216	119
Быхаўскі	сельскагаспадарчы	1	193	58
Глускі	сельскагаспадарчы	1	107	185
Горацкі	сельскагаспадарчы	1	171	92
Дрыбінскі	сельскагаспадарчы	1	102	72
Кіраўскі	сельскагаспадарчы	1	122	95
Клімавіцкі	сельскагаспадарчы	1	151	136
Клічаўскі	сельскагаспадарчы	1	139	94
Касцюковіцкі	асобы	1	123	162
Краснапольскі	асобы	1	87	113
Крычаўскі	сельскагаспадарчы	1	105	108
Круглянскі	сельскагаспадарчы	1	144	65
Магілёўскі	урбанізаваны	1	278	-
Мсціслаўскі	сельскагаспадарчы	1	160	110
Асіповіцкі	прыродаахоўны	3	154	184
Слаўгарадскі	асобы	1	77	76
Хоцімскі	сельскагаспадарчы	1	76	196
Чавускі	сельскагаспадарчы	1	167	46
Чэрыкаўскі	асобы	1	88	83
Шклоўскі	сельскагаспадарчы	1	205	35

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Дадатак 3. Асобныя паказчыкі ПРП адміністрацыйных раёнаў Беларусі

Раёны	Бал сельскагаспадарчых угоддзяў	Колькасць гадзін сонечнага ззяння, за год	Сярэдняя колькасць ападкаў за год, мм	Лясістасць, %	Максімальная вышыня, м	Валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі на 1 бала-га сельгасугоддзяў у сярэднім за 2006-20009

						гады, у бягучых цэнах, тыс.руб.
Брэсцкая вобласць	29,6			35		78
Баранавіцкі	33,9	1780	630	29	267	132
Бярозаўскі	32,8	1800	593	25	189	81
Брэсцкі	32,8	1822	608	32	186	143
Ганцавіцкі	27,3	1820	687	52	196	40
Драгічынскі	29,3	1840	650	24	173	56
Жабінкаўскі	33,0	1822	600	17	181	62
Іванаўскі	28,1	1850	609	27	179	80
Івацэвіцкі	28,4	1810	651	48	203	58
Камянецкі	33,0	1800	587	28	198	91
Кобрынскі	29,1	1820	610	25	169	79
Лунінецкі	25,8	1820	640	41	152	58
Ляхавіцкі	33,4	1780	655	35	253	61
Маларыцкі	26,0	1847	560	45	189	81
Пінскі	26,6	1847	617	30	174	55
Пружанскі	29,6	1780	629	42	202	68
Столінскі	28,8	1860	620	34	168	59
Віцебская вобласць	25,9			38		63
Бешанковіцкі	26,4	1800	630	26	180	53
Браслаўскі	22,7	1800	620	21	210	55
Верхнядзвінскі	23,0	1799	633	39	192	63
Віцебскі	24,3	1800	665	37	267	127
Глыбоцкі	26,7	1780	630	26	226	66
Гарадоцкі	17,5	1800	674	52	259	114
Докшыцкі	27,3	1805	664	47	264	57
Дубровенскі	30,1	1790	656	24	226	40
Лепельскі	23,3	1800	685	51	279	46
Лёзненскі	24,4	1790	645	43	296	51
Міёрскі	25,3	1790	630	24	211	58

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Аршанскі	30,0	1790	656	22	238	93
Полацкі	20,8	1757	662	54	180	72
Пастаўскі	24,8	1800	740	33	228	56
Расонскі	21,6	1790	583	67	224	60
Сенненскі	24,9	1800	635	37	255	48
Талачынскі	28,4	1790	687	30	255	42
Ушацкі	21,3	1770	665	40	239	47
Чашніцкі	25,3	1800	660	28	242	46
Шаркаўшчынскі	27,1	1804	619	24	172	53
Шумілінскі	24,0	1760	620	40	177	56
Гомельская вобласць	27,6			45		64
Брагінскі	26,2	1870	566	34	134	49
Буда-Кашалёўскі	31,0	1830	562	23	158	44
Веткаўскі	29,8	1857	650	39	189	48
Гомельскі	27,3	1857	630	34	160	164
Добрушскі	31,2	1860	630	23	173	50
Ельскі	22,7	1860	590	53	178	64
Жіткавіцкі	25,8	1860	655	52	184	56
Жлобінскі	31,2	1830	640	32	152	54
Калінкавіцкі	25,2	1860	639	48	168	65
Кармянскі	35,5	1810	640	32	176	34
Лельчыцкі	25,5	1865	608	67	167	55
Лоеўскі	22,8	1860	571	34	149	57
Мазырскі	24,6	1869	639	52	221	148
Нараўлянскі	26,1	1869	582	58	162	37
Акцябарскі	28,1	1840	662	56	176	50
Петрыкаўскі	23,2	1850	650	52	185	50
Рэчыцкі	28,1	1860	655	42	161	65
Рагачоўскі	31,2	1820	650	33	173	50
Светлагорскі	24,6	1850	630	50	160	74
Хойніцкі	30,4	1869	565	46	160	49

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Чачэрскі	28,5	1830	637	47	177	41
Гродзенская вобласць	31,7			34		76
Бераставіцкі	35,7	1748	560	15	212	101
Ваўкавыскі	36,9	1750	626	22	234	71
Воранаўскі	32,2	1740	645	26	215	64
Гродзенскі	35,5	1748	596	38	247	156
Дзятлаўскі	27,4	1750	620	44	283	72
Зэльвенскі	35,4	1760	663	15	239	56
Іўеўскі	27,4	1750	610	43	244	53
Карэліцкі	34,1	1760	695	19	262	70
Лідскі	30,4	1750	660	26	207	60
Мастоўскі	33,6	1760	630	34	167	77
Навагрудскі	29,1	1747	769	38	323	67
Астравецкі	28,5	1730	645	45	301	65
Ашмянскі	30,6	1730	645	33	311	55
Свіслацкі	32,1	1760	585	47	242	60
Слонімскі	32,9	1780	592	35	223	69
Смаргонскі	27,9	1760	645	35	320	54
Шчучынскі	33,4	1750	663	33	196	80
г.Мінск						
Мінская вобласць	30,4			37		92
Бярэзінскі	25,8	1807	684	50	190	62
Барысаўскі	30,4	1807	647	49	260	102
Вілейскі	28,2	1790	611	39	257	54
Валожынскі	28,6	1780	659	35	335	70
Дзяржынскі	32,8	1790	625	29	345	195
Клецкі	38,9	1816	670	24	232	82
Капыльскі	36,1	1816	631	16	243	68
Крупскі	25,3	1800	685	48	225	52
Лагойскі	24,9	1800	630	51	333	73
Любанскі	29,2	1807	597	37	190	63

Мінскі	34,7	1790	698	24	342	186
Маладзечанскі	32,2	1790	656	29	320	67
Мядзельскі	24,9	1800	708	39	240	55
Нясвіжскі	42,0	1816	630	10	230	143
Пухавіцкі	28,7	1759	631	38	236	61
Слуцкі	36,5	1816	625	21	212	78
Смалявіцкі	31,5	1790	685	32	266	265
Салігорскі	29,1	1816	600	34	182	83
Старадарожскі	26,6	1816	632	50	201	72
Стаўбцоўскі	28,7	1759	635	44	340	84
Уздзенскі	29,7	1759	632	39	219	60
Чэрвеньскі	30,1	1775	630	41	209	70
Магілёўская вобласць	28,8			36		50
Бялыніцкі	31,2	1790	657	43	207	45
Бабруйскі	32,4	1800	631	36	184	47
Быхаўскі	28,4	1800	650	42	184	43
Глускі	27,8	1820	630	51	178	43
Горацкі	31,5	1789	667	16	231	58
Дрыбінскі	27,5	1780	660	27	226	43
Кіраўскі	34,2	1780	653	40	196	70
Клімавіцкі	26,0	1800	635	38	214	35
Клічаўскі	27,8	1760	653	56	176	55
Касцюковіцкі	22,4	1805	635	32	191	38
Краснапольскі	23,8	1800	640	41	192	22
Крычаўскі	29,4	1890	640	24	193	48
Круглянскі	34,2	1790	676	29	223	36
Магілёўскі	32,5	1790	676	23	200	98
Мсціслаўскі	27,8	1800	640	15	239	43
Асіповіцкі	29,5	1816	640	55	207	45
Слаўгарадскі	25,5	1800	645	39	189	48
Хоцімскі	25,6	1805	635	31	195	39

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Чавускі	27,8	1790	642	29	203	33
Чэрыкаўскі	30,7	1800	633	45	189	46
Шклоўскі	34,0	1790	612	17	224	57

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Дадатак 4. Дынаміка колькасці насельніцтва Беларусі за 1897-2010 гады

Гады	Усё насельніцтва, тыс. чалавек	У тым ліку		У агульнай колькасці насельніцтва, %	
		гарадское	сельскае	гарадское	сельскае
1897	6673,0	899,0	5774,0	13,5	86,5
1913	6899,1	990,1	5909,0	14,3	85,7
1940	9046,1	1924,5	7121,6	21,3	78,7
1951	7781,1	1726,0	6055,1	22,2	77,8
1959	8055,7	2480,5	5575,2	30,8	69,2
1970	8992,2	3890,6	5101,6	43,3	56,7
1979	9532,5	5234,3	4298,2	54,9	45,1
1980	9591,8	5361,5	4230,3	55,9	44,1
1985	9929,0	6077,4	3851,6	61,2	38,8
1989	10151,8	6641,4	3510,4	65,4	34,6
1990	10188,9	6731,9	3457,0	66,1	33,9
1991	10189,8	6805,1	3384,7	66,8	33,2
1992	10198,3	6856,3	3342,0	67,2	32,8
1993	10234,6	6899,3	3335,3	67,4	32,6
1994	10243,5	6927,0	3316,5	67,6	32,4
1995	10210,4	6932,2	3278,2	67,9	32,1
1996	10177,3	6934,7	3242,6	68,1	31,9
1997	10141,9	6938,0	3203,9	68,4	31,6
1998	10093,0	6946,1	3146,9	68,8	31,2
1999	10045,2	6961,5	3083,7	69,3	30,7
2000	10019,5	6985,4	3034,1	69,7	30,3

2001	9990,4	7013,6	2976,8	70,2	29,8
2002	9950,9	7031,1	2919,8	70,7	29,3
2003	9898,6	7036,4	2862,2	71,1	28,9
2004	9849,1	7045,5	2803,6	71,5	28,5
2005	9800,1	7055,9	2744,2	72,0	28,0
2006	9750,5	7059,0	2691,5	72,4	27,6
2007	9714,5	7074,8	2639,7	72,8	27,2
2008	9689,8	7108,1	2581,7	73,4	26,6
2009	9493,2	7007,8	2485,4	73,8	26,2
2010	9480,2	7058,1	2422,1	74,5	25,5

Дадатак 5. Узроставая структура насельніцтва адміністрацыйных абласцей і раёнаў Беларусі на 1.01.2010 г.

Раёны	З агульнай колькасці насельніцтва ва ўзросце, чалавек		
	маладзей за працаздольны	у працаздольным	старэй за працаздольны
Рэспубліка Беларусь	1526668	6019290	2119162
Брэсцкая вобласць	253981	863684	312790
Баранавіцкі	7238	23951	12311
Бярозаўскі	12397	40138	15964
Брэсцкі	6790	21122	7025
Ганцавіцкі	6038	19070	7674
Драгічынскі	8595	23829	12643
Жабінкаўскі	4529	14436	5983
Іванаўскі	9041	24784	12100
Івацэвіцкі	10498	37496	14641
Камянецкі	8909	22407	9692
Кобрынскі	16509	51683	19574
Лунінецкі	14671	43756	15938

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Ляхавіцкі	5113	17219	8648
Маларыцкі	5108	14922	6019
Пінскі	8968	28430	16558
Пружанскі	8901	31457	15425
Столінскі	18431	43218	20107
Віцебская вобласць	183930	776549	300866
Бешанковіцкі	2679	11348	5892
Браслаўскі	5108	17191	8732
Верхнядзвінскі	3968	15015	6930
Віцебскі	5749	23426	10347
Глыбоцкі	6680	24970	11964
Гарадоцкі	3973	16368	7645
Докшыцкі	4475	15621	8270
Дубровенскі	2893	10527	4611
Лепельскі	5671	23596	8778
Лёзненскі	2756	10245	5004
Міёрскі	4278	13486	7367
Аршанскі	4554	18295	7428
Полацкі	3600	15031	7563
Пастаўскі	6067	23212	11745
Расонскі	1743	6257	3271
Сенненскі	4221	14859	7602
Талачынскі	4648	17017	8023
Ушацкі	2422	9589	5038
Чашніцкі	5603	20533	9583
Шаркаўшчынскі	3097	10789	5420
Шумілінскі	3302	12050	5542
Гомельская вобласць	240365	900849	321322
Брагінскі	3268	7829	4190
Буда-Кашалёўскі	6396	20970	9474
Веткаўскі	3453	10061	5640

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Гомельскі	11251	41412	15497
Добрушскі	6878	23765	11214
Ельскі	3422	9904	4711
Жiткавiцкі	7901	24282	10896
Жлобінскі	19421	65420	18573
Калінкавiцкі	11347	37618	15908
Кармянскі	3521	9226	3529
Лельчыцкі	5782	13519	6660
Лоеўскі	2503	8254	4212
Мазырскі	22435	85263	25044
Нараўлянскі	2642	6873	2865
Акцябарскі	2985	9893	4152
Петрыкаўскі	5968	18136	9908
Рэчыцкі	17898	61836	24801
Рагачоўскі	10025	38274	15298
Светлагорскі	14118	53748	21913
Хойнiцкі	4737	11925	5393
Чачэрскі	3181	8668	4173
Гродзенская вобласць	179917	666612	253481
Берастав іцкі	3237	10149	4925
Ваўкавыскі	13097	49445	17165
Воранаўскі	5717	16756	8643
Гродзенскі	8398	30625	13610
Дзятлаўскі	4831	16895	9261
Зэльвенскі	3152	9885	6490
Іўеўскі	5217	15188	9139
Карэліцкі	3764	12164	8450
Лідскі	22278	82827	28995
Мастоўскі	5748	17421	9598
Навагрудскі	7416	29530	13884
Астравецкі	4657	14645	6317

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Ашмянскі	6217	18733	7820
Свіслацкі	3249	10522	6453
Слонімскі	11338	42184	16061
Смаргонскі	8973	35114	11981
Шчучынскі	7842	25428	16046
г.Мінск	289808	1227380	356555
Мінская вобласць	230686	887832	329860
Бярэзінскі	4665	15585	6927
Барысаўскі	29066	121881	40218
Вілейскі	8096	31692	14159
Валожынскі	5956	20593	11468
Дзяржынскі	9975	38726	12423
Клецкі	5181	17445	8858
Капыльскі	5451	18578	10543
Крупскі	4511	14282	7637
Лагойскі	6040	22666	9277
Любанскі	6309	20947	9216
Мінскі	26586	112732	29025
Маладзечанскі	22498	86249	30723
Мядзельскі	4352	16147	8933
Нясвіжскі	6989	23556	10737
Пухавіцкі	10736	43388	15844
Слуцкі	15006	56956	23122
Смалявіцкі	6963	26395	9777
Салігорскі	22489	84620	29952
Старадарожскі	3672	12871	5549
Стаўбцоўскі	7099	24786	11363
Уздзенскі	3761	14416	6082
Чэрвеньскі	5418	20350	8215
Магілёўская вобласць	177981	696384	244288
Бялыніцкі	3530	10745	5464

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Бабруйскі	3025	10678	6716
Быхаўскі	5962	18902	10045
Глускі	2833	9672	4941
Горацкі	6748	33241	9776
Дрыбінскі	2250	6899	3548
Кіраўскі	3695	13759	6021
Клімавіцкі	4979	15761	6756
Клічаўскі	2958	9808	4155
Касцюковіцкі	4910	14686	5954
Краснапольскі	2507	6417	2648
Крычаўскі	5954	20773	8536
Круглянскі	2888	9291	3824
Магілёўскі	6144	24156	10640
Мсціслаўскі	4532	15962	6426
Асіповіцкі	8590	30655	12032
Слаўгарадскі	2965	8547	3565
Хоцімскі	2275	7483	3362
Чавускі	3308	11536	5870
Чэрыкаўскі	2927	9313	3562
Шклоўскі	4614	19359	7888

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Дадатак 6. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Рэспублікі Беларусь

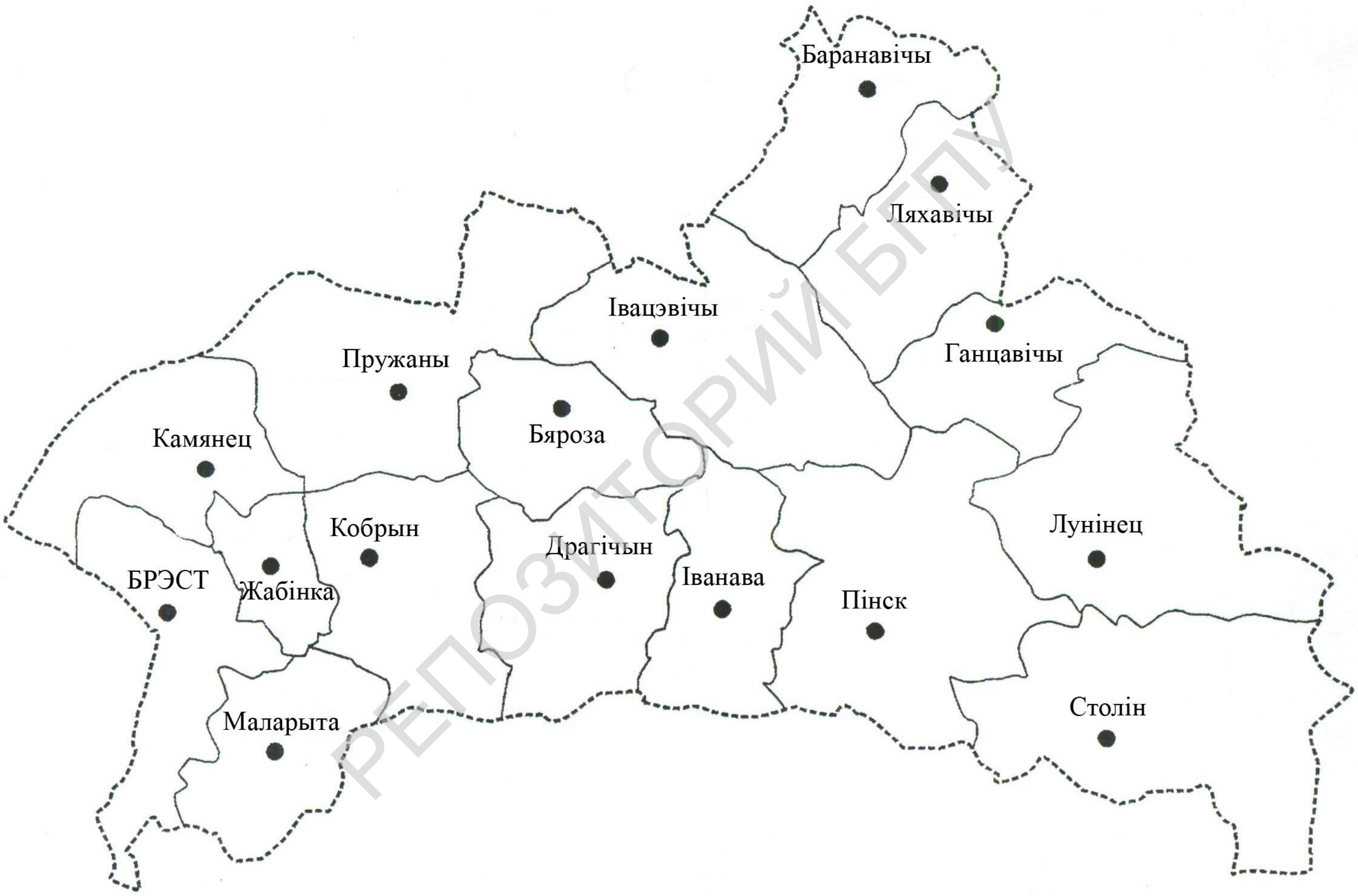

Дадатак 7. Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Брэсцкай вобласці

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ